Burmese

United Nations Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-custodial Measures for Women Offenders

(The Bangkok Rules)

Unofficial Translation
By Thailand Institute of Justice

ကုလသမဂၢမွ ျပဌာန္းထားေသာ
အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ားအား ျပဳမႈ ဆက္ဆံမႈ ပုိင္းဆုိင္ရာ
နည္းဥပေဒမ်ားႏွင့္ ဖမ္းဆီးခ်ဳပ္ေႏွာင္ထားျခင္းမရွိေသာ
အျပစ္က်ဴးလြန္သူမ်ားအတြက္
ေဆာင္ရြက္မႈမ်ား
(ဘန္ေကာက္နည္းဥပေဒမ်ား)

<u>I. ေယဘုယ် က်င့္သုံးမႈမ်ား</u>

၁။ အေျခခံ ဥပေဒသမ်ား

(အက်ဥ္းသားမ်ားအား ျပဳမႈ ဆက္ဆံျခင္းဆုိင္ရာ အနိမ့္ဆုံးစံခ်ိန္နည္းဥပေဒမ်ားမွ နည္းဥပေဒ- ၆အား ထပ္မံျဖည့္စြက္ထားျခင္းျဖစ္သည္။)

နည္းဥပေဒ - ၁

အက်ဥ္းသားမ်ားအား ျပဳမႈ ဆက္ဆံျခင္းဆုိင္ရာ အနိမ့္ဆုံးစံခ်ိန္နည္းဥပေဒမ်ားမွ နည္းဥပေဒ- ၆ထဲတြင္ ေဖာ္ျပထားသည့္ ခြဲျခားစြာဆက္ဆံျခင္းမရွိရဆုိေသာ ဥပေဒသအား လက္ေတြ႔ လုပ္ေဆာင္ခ်က္လုပ္ငန္းမ်ားတြင္ လုိက္နာရာ၌၊ အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ား၏ ကြဲျပားျခားနားေသာ လုိအပ္ခ်က္မ်ားကုိ ထည့္သြင္းလက္ခံရမည္ျဖစ္သည္။ ျပီးျပည့္စုံေသာ က်ား-

မဆုုိင္ရာကိစၥရပ္မ်ား မ ွ်တစြာရရွိရန္အတြက္
ထုုိလုုိအပ္ခ်က္မ်ားကုုိ ျဖည့္ဆည္းေပးျခင္းအား
ခြဲျခားစြာဆက္ဆံျခင္းရွိသည္ဟု မမွတ္ယူရပါ။

၂။ အက်ဥ္းေထာင္သုုိ ့ဝင္ေရာက္ျခင္း

နည္းဥပေဒ - ၂

(က) အမ်ိဳးသမီးႏွင့္ ကေလးသူငယ္မ်ားသည္ ၎တုုိ ့တြင္ သီးျခားအားနည္းခ်က္မ်ား ရွိသည့္အေလ်ာက္၊ ၎တုုိ ့အက်ဥ္းေထာင္ဝင္ေရာက္ရာတြင္ လုုပ္ေဆာင္ရမည့္ လုုပ္ေဆာင္ခ်က္မ်ားအတြက္ လုံုေလာက္ေသာ ဂရုုစုုိက္မႈ ့မ်ားေပးရမည္ျဖစ္သည္။ အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားသစ္မ်ားသည္ ၎တုုိ ့၏ ေဆြးမ်ိဳးသားခ်င္းမ်ားႏွင့္ ဆက္သြယ္ခြင့္၊ ဥပေဒအၾကံေပးအား ရယူႏုုုိင္ခြင့္၊ အက်ဥ္းေထာင္၏ နည္းဥပေဒမ်ားႏွင့္ စည္းမ်ဥ္းစည္းကမ္းမ်ားအျပင္၊ အက်ဥ္းေထာင္၏ စနစ္ႏွင့္ သက္ဆုုိင္ေသာ သတင္းအခ်က္အလက္မ်ား ရရွိခြင့္ ရွိရမည္ျဖစ္သည္။ ထုုိ ့အျပင္ အကယ္၍ ႏုုုိင္ငံျခားသား အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားျဖစ္ပါက၊ ဘာသာစကားအခက္အခဲ အကူအညီရယူလုုိလ ွ်င္ ရယူႏုုုိင္ေသာ ေနရာႏွင့္တကြ၊

ေကာင္စစ္ဝန္ရုံး၏ ကုိယ္စားလွယ္မ်ားအား ေတြ႕ရွိႏုိင္ခြင့္
ရရွိရမည္ျဖစ္သည္။

(ခ) အက်ဥ္းေထာင္တြင္းသုိ႔ မဝင္ေရာက္ခင္ သုိ႔ မဟုတ္ ဝင္ေရာက္သည့္အခ်ိန္တြင္ အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ားအေနျဖင့္ ၎တုိ႔၏ကေလးမ်ားအား ျပဳစုေစာင့္ေရွာက္ရန္ တာဝန္ရွိပါက၊ က်ိဳးေၾကာင္းသင့္ေလ်ာ္ေသာ အက်ဥ္းခ်ဆုိင္းငံ့ထားျခင္းအား ျဖစ္ႏုိင္ေခ်ရွိလွ်င္ ခြင့္ျပဳေပးရမည္ျဖစ္သည္။ ထုိ႔အျပင္ ၎တုိ႔၏ ကေလးမ်ားအတြက္ အေကာင္းဆုံးေသာ အက်ိဳးေက်းဇူးမ်ားအား စဥ္းစားေပးျခင္းအပါအဝင္၊ ထုိကေလးမ်ားအတြက္ လုိအပ္ေသာ စီစဥ္မႈမ်ားျပဳလုပ္ျခင္းအား ခြင့္ျပဳေပးရမည္ျဖစ္သည္။

၃။ အက်ဥ္းေထာင္တြင္ မွတ္ပုံတင္ျခင္း

(အက်ဥ္းသားမ်ားအား ျပဳမႈဆက္ဆံျခင္းဆုိင္ရာ အနိမ့္ဆုံးစံခ်ိန္ႏွည္းဥပေဒမ်ားမွ နည္းဥပေဒ-၇အား ထပ္မံျဖည့္စြက္ထားျခင္းျဖစ္သည္။)

နည်းဥပဒေ - ၃

(က) အကျဉ်းထောင်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာသည့် အမျိုးသမီးများ၏ သားသမီးအရေးအတွက်နှင့် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအချက်အလက်များအား အကျဉ်းထောင်ဝင်ရောက်သည့်အချိန်တွင် မှတ်တမ်းထားရှိရမည်ဖြစ်သည်။ ဤမှတ်တမ်းများတွင် မိခင်၏ အခွင့်အရေးအား ထိခိုက်နစ်နာမှု မရှိပဲ၊ ကလေးများ၏ အမည်၊ အသက်အရွယ်များသာမက၊ မိခင်များနှင့် အတူတကွပါမလာသော ကလေးများအတွက် ကလေးများနေထိုင်ရာနေရာနှင့် အုပ်ထိန်းသူ၏ အကြောင်းအရာများ အနည်းဆုံးပါဝင်ရမည် ဖြစ်သည်။

(ခ) ကလေးများ၏ အထောက်အထားနှင့်သက်ဆိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များ အားလုံးအား အမြဲလျှို့ဝှက်ထားရမည်ဖြစ်ပြီး၊ ထိုသတင်းအချက်အလက်များအား အသုံးပြုမှုသည် ကလေးများအတွက် အကောင်းဆုံးသော အကျိုးကျေးဇူးရရှိရန်သော အချက်နှင့် ညီမျှရမည်ဖြစ်သည်။

၄။ နေရာချထားခြင်း

နည်းဥပဒေ - ၄

အမျိုးသမီးအကျဉ်းသားများအား နေရာချထားရာတွင်၊ ၎င်းတို့၏ ကလေးများအား ပြုစုစောင့်ရှောက်ရန်တာဝန်များအား ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍၊ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသည့် အတိုင်းအတာအလျောက် ၎င်းတို့အိမ် သို့မဟုတ် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနေရာများနှင့် အနီးဆုံးနေရာများရှိ ထောင်များတွင်သာ နေရာချထားရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အမျိုးသမီးတစ်ဦးချင်းစီ၏ လိုလားမှုနှင့် ပရိုဂရမ်များ၊ ဝန်ဆောင်မှုများရရှိနိုင်မှုများကိုလည်း နေရာချထားရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည် ဖြစ်သည်။

၅။ တစ်ကိုယ်ရေ သန့်ရှင်းမှု

(အကျဉ်းသားများအား ပြုမှုဆက်ဆံခြင်းဆိုင်ရာ အနိမ့်ဆုံးစံချိန်စံညွှန်းဥပဒေများမှ နည်းဥပဒေ - ၁၅ နှင့် ၁၆တို့အား ထပ်မံဖြည့်စွက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)

နည်းဥပဒေ - ၅

အမျိုးသမီးအကျဉ်းသားများအတွက် နေရာထိုင်ခင်းများတွင် အမျိုးသမီးများ၏ တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေး၌ လိုအပ်သော

ပစၥည္းမ်ားႏွင့္ အျခားပံ့ပိုးမႈမ်ားရွိရမည္ ျဖစ္သည္။ ထိုပံ့ပိုးမႈမ်ားထဲ၌ ခ်က္ျပဳတ္မႈ လုပ္ငန္းမ်ားတြင္ ပါဝင္ေနရေသာ အမ်ိဳးသမီးမ်ား၊ ကိုယ္ဝန္ေဆာင္ အမ်ိဳးသမီးမ်ား၊ မိခင္ႏို႔ တိုက္ေကၽြးေနေသာ အမ်ိဳးသမီးမ်ားအတြက္ ကေလးမ်ားႏွင့္ အမ်ိဳးသမီးမ်ား၏ တကိုယ္ေရသန္႔ ရွင္းေရး၌ လိုအပ္ေသာ ေရအား အျမဲေထာက္ပံ့ျခင္းတို႔ ပါဝင္ပါသည္။ ထို႔အျပင္ ဓမၼတာလာေနေသာ အမ်ိဳးသမီးမ်ားအတြက္ အမ်ိဳးသမီးလစဥ္သုံးပစၥည္းမ်ားအား အခေၾကးေငြမယူပဲ ေထာက္ပံ့ျခင္းတို႔လည္း ပါဝင္ပါသည္။

၆။ က်န္းမာေရးျပဳစုေစာင့္ေရွာက္ေရး ဝန္ေဆာင္မႈမ်ား

(အက်ဥ္းသားမ်ားအား ျပဳမႈဆက္ဆံျခင္းဆိုင္ရာ အနိမ့္ဆုံးစံခ်ိန္ညႊန္းဥပေဒမ်ားမွ - ၂၂ မွ ၂၆အထိ နည္းဥပေဒမ်ားအား ထပ္မံျဖည့္စြက္ထားျခင္း ျဖစ္ပါသည္။)

(က) အက်ဥ္းေထာင္သို႔ ဝင္ေရာက္ခ်ိန္တြင္ ေဆးစစ္ျခင္း

(အက်ဥ္းသားမ်ားအား ျပဳမႈဆက္ဆံျခင္းဆိုင္ရာ အနိမ့္ဆုံးစံခ်ိန္ညႊန္းဥပေဒမ်ားမွ - ၂၄ အားထပ္မံျဖည့္စြက္ထားျခင္း ျဖစ္ပါသည္။)

နည်းဥပဒေ - ၆

အမျိုးသမီးအကျဉ်းသားများအား ကျန်းမာရေးစစ်ဆေးမှု ပြုလုပ်ပေးရာတွင်

အခြေခံကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှု လိုအပ်ချက်များအား ဆုံးဖြတ်ပေးနိုင်သည့် ပြီးပြည့်စုံသော စစ်ဆေးမှု ဖြစ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ထိုကျန်းမာရေးစစ်ဆေးမှုတွင် အကျဉ်းထောင်သို့ မဝင်ရောက်ခင်တွင် ခံစားခဲ့ရသော၊ တည်ရှိခဲ့သော အောက်ပါရောဂါစစ်တမ်းများ သို့မဟုတ် နောက်ခံမှတ်တမ်းများကိုပါ ပါဝင်ရမည်ဖြစ်သည်။

(က) ကာလသားရောဂါ သို့မဟုတ် သွေးမှတဆင့် ကူးဆက်တတ်သောရောဂါများအား စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အချက်များပေါ်တွင် မူတည်၍ အမျိုးသမီးအကျဉ်းသားများအား စစ်ဆေးမှု မတိုင်ခင်ပြုလုပ်ပေးသော နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးမှု နှင့် စစ်ဆေးမှု ပြီးလျှင် ပြုလုပ်ပေးသော နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးမှုများနှင့်အတူ HIVပိုး စစ်ဆေးခြင်းများ

(ခ) စိတ္ဒဏ္ရာေၾကာင့္ ရရွိေသာ စိတ္ဖိစီးမႈ ေရာဂါ၊ မိမိကုိယ္ကုိ ေသေၾကာင္းၾကံစည္မႈ ႏွင့္ မိမိကုိယ္ကုိ နာက်င္ေအာင္ျပဳလုပ္ႏုိင္ေသာ အႏၱရာယ္ရွိမႈ မ်ားအပါအဝင္ စိတ္က်န္းမာေရးဆုိင္ရာ လုိအပ္ခ်က္မ်ားအတြက္ စစ္ေဆးျခင္းမ်ား

(ဂ) လက္ရွိ သုိ႔မဟုတ္ လတ္တေလာတြင္ ေဆာင္ထားေသာ ကုိယ္ဝန္မ်ား၊ ကေလးေမြးဖြားျခင္းႏွင့္ ဆက္လ်ဥ္းေသာ က်န္းမာေရး အေၾကာင္းအခ်က္မ်ားအပါအဝင္ အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ား၏ မ်ိဳးပြားမႈ ႏွင့္ သက္ဆုိင္ေသာ ေနာက္ခံသတင္းအခ်က္အလက္မ်ား

(ဃ) မူးယစ္ေဆးဝါးမ်ားအား မွီဝဲသုံးစြဲမႈ ရွိျခင္း

(င) လိင္ပုိင္းဆုိင္ရာ ႏွိပ္စက္ညႇင္းပန္းမႈ ႏွင့္ အျခားပုံစံ အၾကမ္းဖက္မႈ မ်ားရွိျခင္း

နည္းဥပေဒ - ၇

(က) အက်ဥ္းခ်မခံရေသးမွီ သုိ႔မဟုတ္ အက်ဥ္းခ်ခံေနရစဥ္တြင္ လိင္ပုိင္းဆုိင္ရာ ႏွိပ္စက္ညႇင္းပန္းမႈ ႏွင့္ အျခားပုံစံ အၾကမ္းဖက္မႈ မ်ားရွိခဲ့ပါက၊ တရားစီရင္ေရးဆုိင္ရာ အာဏာပုိင္မ်ားမွ အကူအညီရရွိႏုိင္ျခင္းဆုိသည့္

အခြင့္အေရးကုိ အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားအား အသိေပးရမည္ျဖစ္ပါသည္။ ထုိ႔အျပင္ အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားအား လုပ္ငန္းစဥ္မ်ားႏွင့္ လုပ္ေဆာင္ရမည့္ အဆင့္မ်ားကုိပါ ျပည့္စုံစြာ အသိေပးရမည္ျဖစ္ပါသည္။ အကယ္၍ အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားသည္ ဥပေဒေရးရာ အေရးယူေဆာင္ရြက္မႈ ႔အား သေဘာတူညီမႈ ႔ရွိခဲ့ပါက၊ သင့္ေလ်ာ္ေသာ ၀န္ထမ္းအား သတင္းေပးပုိ႔၍ စစ္ေဆးမႈမ်ားျပဳလုပ္ရန္ အရည္အခ်င္းရွိ အာဏာပုိင္အား ခ်က္ခ်င္းလႊဲေျပာင္းေပးရမည္ ျဖစ္သည္။ ေထာင္အာဏာပုိင္မ်ားသည္ ထုိအမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ားအား ဥပေဒေရးရာ အေထာက္အပံ့ရရွိရန္လည္း ကူညီေပးရမည္ျဖစ္သည္။

(ခ) ထုိအမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားသည္ ဥပေဒေရးရာ အေရးယူေဆာင္ရြက္မႈ ႔အား ေရြးခ်ယ္သည္ျဖစ္ေစ၊ မေရြးခ်ယ္သည္ျဖစ္ေစ၊ ေထာင္အာဏာပုိင္မ်ားအေနျဖင့္ ထုိအမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားအား စိတ္ပုိင္းဆုိင္ရာအေထာက္အပံ့ သုိ႔မဟုတ္ ႏွစ္သိမ့္ေဆြးေႏြးမႈမ်ား ခ်က္ခ်င္းရရွိေစရန္ ေသခ်ာသည့္ ၾကိဳးပမ္းအားထုတ္မႈမ်ားရွိရမည္ ျဖစ္သည္။

(ဂ) ထုိသုိ႔ တုိင္ၾကားခ်က္မ်ား သုိ႔မဟုတ္ ဥပေဒဆုိင္ရာ
အေရးယူေဆာင္ရြက္မႈမ်ားအား လက္တုံ႔ျပန္ျခင္းကုိ
ေရွာင္ရွားေစႏုိင္မည့္ တိက်ေသာ ေဆာင္ရြက္မႈမ်ား
ေပၚေပါက္လာရမည္ျဖစ္သည္။

နည္းဥပေဒ - ၈

အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ား၏
က်န္းမာေရးပုိင္းဆုိင္ရာ သတင္းအခ်က္အလက္မ်ားအား
လွ်ိဳ႕ဝွက္ထားႏုိင္သည့္ အခြင့္အေရး၊ အထူးသျဖင့္ ၎တုိ႔၏
မ်ိဳးပြားမႈဆုိင္ရာ က်န္းမာေရးႏွင့္ဆက္စပ္ေသာ
ေနာက္ခံမွတ္တမ္းမ်ားႏွင့္ အျခားသက္ဆုိင္သည့္
သတင္းအခ်က္အလက္မ်ားအား မမွ်ေဝျခင္းႏွင့္
ေဆးစစ္ေဆးမႈမ်ားအား မျပဳလုပ္ျခင္းဟူေသာ
အခြင့္အေရးမ်ားအား
အျမဲေလးစားအသိအမွတ္ျပဳရမည္ျဖစ္သည္။

နည္းဥပေဒ - ၉

အကယ္၍ အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားတြင္ ကေလးသူငယ္မ်ား
အတူတကြပါလာလွ်င္ ကုသမႈမ်ား သုိ႔မဟုတ္
က်န္းမာေရးဆုိင္ရာလုိအပ္မႈမ်ားအား သိရွိႏုိင္ရန္အတြက္

ဖြစ်နိုင်ပါက ကလေးအထူးကုဖြင့် ထိုကလေးအားလည်း
ကျန်းမာရေးစစ်ဆေးမှု ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်သည်။
ဘယ်နည်းဖြင့်မဆို ပြည်သူလူထုထဲတွင် ရရှိနေသော
ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ညီမျှသော
သင့်လျော်သည့်
ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု စီစဉ်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။

(ခ) ကျား-မဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုများ နည်းဥပဒေ - ၁၀

(က) ဘယ်နည်းဖြင့်မဆို ပြည်သူ့လူထုထဲတွင် ရရှိနိုင်သော ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ညီမျှသည့် ကျား-မအလိုက် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ဝန်ဆောင်မှုများအား အမျိုးသမီးအကျဉ်းသားများအတွက် စီစဉ်ပေးသင့်ပါသည်။

(ခ) အကယ်၍ အမျိုးသမီးအကျဉ်းသားမှ အမျိုးသမီးဆရာဝန် သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးသူနာပြုနှင့် စမ်းသပ်ခြင်း၊ ကုသခြင်းကို တောင်းခံပါက၊ တတ်နိုင်သမျှ အမျိုးသမီးဆရာဝန်၊သူနာပြုအား ရရှိနိုင်အောင် ပြုလုပ်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုတောင်းခံခြင်းသည့် အရေးပေါ်

ကျန်းမားရေးစောင့်ရှောက်မှု ပေးရန် လိုအပ်သော
အခြေအနေများတွင် မပါဝင်ပေ။ အမျိုးသမီးအကျဉ်းသား၏
ဆန္ဒနှင့်မကိုက်ညီသည့် အမျိုးသားကျန်းမာရေးပညာရှင်မှ
စမ်းသပ်စစ်ဆေးမှု ပြုလုပ်ပါက၊ အမျိုးသမီးဝန်ထမ်းတစ်ဦးသည်
ထိုစစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း ဘေးတွင်ရှိနေရမည်ဖြစ်သည်။

နည်းဥပဒေ - ၁၁

(က) ဆရာဝန်မှ ထူးခြားသောအခြေအနေတည်ရှိသည်ဟု
မှတ်ယူခြင်း သို့မဟုတ် ဆရာဝန်မှ
လုံခြုံရေးအကြောင်းအရာအရ
အကျဉ်းထောင်ဝန်ထမ်းအဖွဲ့ဝင်အား တောင်းဆိုခြင်း
သို့မဟုတ် အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သော စာပိုဒ် - ၂၊
နည်းဥပဒေ - ၁၀ အရ အမျိုးသမီးအကျဉ်းသား၏
တောင်းဆိုချက်ကြောင့် ဝန်ထမ်းအဖွဲ့ဝင်တည်ရှိမှုများမှအပ၊
ကျန်းမာရေးစမ်းသပ်စစ်ဆေးမှု ပြုလုပ်ရာတွင်
ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းသာ ရှိနေရမည်ဖြစ်သည်။

(ခ) အကယ်၍ ကျန်းမာရေးစမ်းသပ်စစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း
ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းမဟုတ်သော
အကျဉ်းထောင်ဝန်ထမ်းတည်ရှိရန် လိုအပ်ပါက၊ ထိုဝန်ထမ်းသည်
အမျိုးသမီးဖြစ်သင့်သကဲ့သို့ ထိုစမ်းသပ်စစ်ဆေးမှုသည်လည်း

ှု အကာအကွယ်နှင့်ပတ်သတ်၍ သီးသန့်တည်ရှိမှု၊ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် လျှို့ဝှက်ထားရှိမှု စသည်တို့နှင့် ကိုက်ညီမှုရှိသည့် လုပ်ဆောင်ချက်ရှိရမည်ဖြစ်သည်။

(ဂ) စိတ်ကျန်းမာရေးနှင့် စိတ်မကျန်းမာမှုများအား ပြုစုစောင့်ရှောက်ခြင်း

နည်းဥပဒေ - ၁၂

စိတ်ကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်ရန် လိုအပ်သော အမျိုးသမီးအကျဉ်းသားများအတွက် တစ်ဦးချင်း၊ ကျား၊မရေးရာ သတိထားမှုများ၊ စိတ်ဒဏ်ရာနှင့် အခြားပြည့်စုံသော စိတ်ကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ပရိုဂရမ်များအပါအဝင် စိတ်ကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်ရန်အတွက် လိုအပ်ချက်များအားလုံးအား အကျဉ်းထောင် သို့မဟုတ် အကျဉ်းထောင်မဟုတ်သော ခေတ္တထိန်းသိမ်းထားသည့် နေရာများတွင်ပါ ရရှိနိုင်ရပါမည်။

နည်းဥပဒေ - ၁၃

အကျဉ်းထောင်ဝန်ထမ်းများသည် အမျိုးသမီးများ စိတ်ဒဏ်ရာခံစားနေနိုင်သည့် အခြေအနေများနှင့် ပတ်သတ်၍ အသိပညာရှိသင့်ပြီး၊ ထိုအခြေအနေများကိုလည်း

သတိထားစောင့်ကြည့်ကာ သင့်လျော်သော အကူအညီများရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။

(ဃ) ခုခံအားကျဆင်းမှု ရောဂါပိုး (HIV) အား ကာကွယ်ခြင်း၊ ကုသခြင်း၊ ပြုစုစောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် အကူအညီပေးခြင်း

နည်းဥပဒေ - ၁၄

ပြစ်ဒဏ်ချပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများတွင် HIV/AIDSတို့ ပြန့်ခြင်းအား ပေါ်ပေါက်လာစေရန်အတွက်၊ ပရိုဂရမ်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများသည် အမေမှ ကလေးသို့ ကူးစက်ခြင်းအား ကာကွယ်ပေးခြင်းအပါအဝင် အမျိုးသမီးများ၏ အထူးလိုအပ်ချက်များကို တုံ့ပြန်မှု ရှိနိုင်သည့် ပရိုဂရမ်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ ဖြစ်သင့်ပါသည်။ ထိုအခြေအနေတွင် အကျဉ်းထောင် အာဏာပိုင်များအနေဖြင့် အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ပညာပေးခြင်းကဲ့သို့သော HIVကာကွယ်ရေး၊ ကုသရေးနှင့် စောင့်ရှောက်ရေးအတွက် လုပ်ဆောင်ချက်များအား အားပေးခြင်းနှင့် အကူအညီပေးခြင်းတို့ ပြုလုပ်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။

(င) မူးယစ္ေဆးဝါးအလြဲသုံးစားျပဳျခင္းအား ကုသျခင္း ပ႐ုိဂရမ္မ်ား

နည္းဥပေဒ - ၁၅

အက်ဥ္းေထာင္ႏွင့္အက်ဥ္းစခန္းမွ အခ်ဳပ္သားမ်ား မူးယစ္ေဆးဝါးသုံးစြဲသည့္ ကုသေရးပ႐ုိဂရမ္မ်ားအား စီစဥ္ေပးျခင္း သုိ႔မဟုတ္ ေထာက္ပံ့ျခင္းမ်ား ပါဝင္ရမည္ျဖစ္သည္။

ထုိသုိ႔စီစဥ္ေပးရာတြင္ ယခင္က မတရားဖိႏွိပ္ခံရမႈမ်ား၊ ကုိယ္ဝန္ေဆာင္အမ်ိဳးသမီးမ်ားႏွင့္ ကေလးရွိေသာ မိခင္မ်ားအတြက္ အထူးလုိအပ္ခ်က္မ်ားႏွင့္ ၎တုိ႔၏ မတူညီေသာ ယဥ္ေက်းမႈ ေနာက္ခံအေၾကာင္းအရာမ်ားကုိလည္း ထည့္သြင္းစဥ္းစားသင့္ပါသည္။

(စ) မိမိကုိယ္ကုိ မိမိေသေၾကာင္းၾကံစည္မႈႏွင့္ မိမိကုိယ္ကုိ နာက်င္ေအာင္ျပဳလုပ္ျခင္းအား ကာကြယ္ျခင္း

နည္းဥပေဒ - ၁၆

နည္းဗ်ဴဟာမ်ားေရးဆြဲျခင္းႏွင့္ အေကာင္အထည္ေဖာ္ျခင္းမ်ား၊ စိတ္က်န္းမာေရး

ျပဳစုေစာင့္ေရွာက္ေရးဆုိင္ရာ၊ လူမႈ႕ဘ၀ဖူလုံေရးဆုိင္ရာ ၀န္ေဆာင္မႈ႕လုပ္ငန္း အဖြဲ႕အစည္းမ်ားႏွင့္ ေဆြးေႏြးျခင္း၊ အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ားၾကားတြင္ မိမိကုိယ္ကုိ မိမိေသေၾကာင္းၾကံစည္မႈ႕ႏွင့္ မိမိကုိယ္ကုိ နာက်င္ေအာင္ျပဳလုပ္ျခင္းအား ကာကြယ္ျခင္းႏွင့္ ထုိသုိ႕ျပဳလုပ္ႏုိင္မည့္ အလားအလာရွိသည့္သူမ်ားအား က်ား-မအလုိက္ သင့္ေလ်ာ္ေသာ အထူးေထာက္ပံ့မႈ႕မ်ား စီစဥ္ေပးျခင္းမ်ားကဲ့သုိ႕ေသာ လုပ္ေဆာင္ခ်က္မ်ားသည္ အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းေထာင္မ်ားတြင္ တည္ရွိေသာ စိတ္က်န္းမာေရးျပဳစုေစာင့္ေရွာက္ေရးဆုိင္ရာ ျပီးျပည့္စုံေသာမူ၀ါဒ၏ တစိတ္တပုိင္းအေနျဖင့္ ပါရွိရပါမည္။

(ဆ) ၾကိဳတင္ကာကြယ္မႈ႕ဆုိင္ရာ က်န္းမာေရးေစာင့္ေရွာက္မႈ႕၀န္ေဆာင္မႈ႕မ်ား

နည္းဥပေဒ - ၁၇

အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ားသည္ ၾကိဳတင္ကာကြယ္ေရးဆုိင္ရာ က်န္းမာေရးေစာင့္ေရွာက္မႈ႕ ေဆာင္ရြက္မႈ႕မ်ားႏွင့္ သက္ဆုိင္ေသာ ပညာေပးမ်ားႏွင့္

ဗဟုသုတသတင်းများ ရရှိသင့်ပါသည်။ ထိုပညာပေးများတွင် HIVရောဂါပိုး၊ လိင်မှတဆင့် ကူးစက်တတ်သောရောဂါများ၊ အခြားသွေးမှတဆင့် ကူးစက်တတ်သောရောဂါများနှင့် ကျား-မအလိုက် ဖြစ်ပွားတတ်သော ကျန်းမာရေး အခြေအနေများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ဗဟုသုတများလည်း ပါဝင်ရမည်ဖြစ်သည်။

နည်းဥပဒေ - ၁၈

အမျိုးသမီးအကျဉ်းသားများအတွက် Papanicolaou စစ်ဆေးမှုများ (papsmear tests) ၊ ရင်သားအား စမ်းဆေးခြင်းနှင့် မီးယပ်ဆိုင်ရာ ကင်ဆာ (gynaecological cancer) ကဲ့သို့သော အမျိုးသမီးများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကြိုတင်ကာကွယ်ရေး ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ဆောင်ရွက်မှုလုပ်ငန်းများသည် ပြင်ပပြည်သူလူထုထဲတွင် ၎င်းတို့နှင့် အသက်တူညီမှုရှိသော အမျိုးသမီးများအား ပြုလုပ်ပေးသော ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် အခြေခံအားဖြင့် တူညီမှုရှိရပါမည်။

၇။ ေဘးအႏၲရာယ္ကင္းရွင္းေရးႏွင့္ လုံၿခံဳေရး

(အက်ဥ္းသားမ်ားအား ျပဳမူဆက္ဆံျခင္းဆုိင္ရာ
အနိမ့္ဆုံးစံခ်ိန္ညႊန္းဥပေဒမ်ားမွ - ၂၇ မွ ၃၆အထိ
နည္းဥပေဒမ်ားအား ထပ္မံျဖည့္စြက္ထားျခင္း ျဖစ္ပါသည္။)

(က) ရွာေဖြမႈမ်ား

နည္းဥပေဒ - ၁၉

အမ်ဳိးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ားအား ပုဂၢိဳလ္ေရးဆုိင္ရာ ရွာေဖြမႈမ်ား ျပဳလုပ္ရာတြင္ အမ်ဳိးသမီးမ်ား၏ ဂုဏ္သိကၡာႏွင့္ ေလးစားမႈအား ကာကြယ္ထားသည့္ ေကာင္းမြန္ေသာ ေဆာင္ရြက္ခ်က္မ်ား ျဖစ္ေစရပါမည္။
ထုိသုိ႔ ရွာေဖြရာတြင္လည္း သင့္ေလ်ာ္ေသာ ရွာေဖြေရးနည္းမ်ားအား သင္ယူထားေသာ အမ်ဳိးသမီးဝန္ထမ္းမွ ျပဳလုပ္သင့္ၿပီး၊ ျပဳလုပ္ရာတြင္လည္း တည္ရွိထားေသာ လုပ္ေဆာင္ခ်က္မ်ားအတုိင္း လုပ္ေဆာင္ရမည္ျဖစ္သည္။

နည္းဥပေဒ - ၂၀

Invasive body searchesမွ ရရွိႏုိင္ေသာ စိတ္ပုိင္းဆုိင္ရာထိခုိက္မႈ ႏွင့္ ျဖစ္ႏုိင္ေခ်ရွိေသာ ရုပ္ပုိင္းဆုိင္ရာ သက္ေရာက္မႈမ်ားကုိ ေရွာင္ၾကဥ္ႏုိင္ရန္အတြက္ Scans စသည္ကဲ့သုိ႔ေသာ အျခား

စစ္ေဆးနည္းမ်ားကုိ strip searches and invasive body searchesအစား အသုံးျပဳႏုိင္ရန္ ၾကိဳးစားသင့္ပါသည္။

နည္းဥပေဒ - ၂၁

အက်ဥ္းေထာင္ထဲတြင္ မိခင္ႏွင့္ အတူတကြပါလာေသာ ကေလးမ်ားႏွင့္ အက်ဥ္းသားမ်ားဆီသုိ႔ အလည္အပတ္လာေရာက္ေသာ ကေလးမ်ားအား ရွာေဖြမႈ ျပဳလုပ္ရာတြင္ အက်ဥ္းေထာင္ဝန္ထမ္းမ်ားသည္ အတတ္ပညာဆုိင္ရာ ကၽြမ္းက်င္မႈ ရွိသူမ်ားကဲ့သုိ႔ ျပသရမည္ျဖစ္ၿပီး၊ ဂုဏ္သိကၡာႏွင့္ ေလးစားမႈကုိ အေျခခံကာ ျပဳလုပ္သင့္ပါသည္။

(ခ) စည္းမ်ဥ္းစည္းကမ္းႏွင့္ အျပစ္ဒဏ္

(အက်ဥ္းသားမ်ားအား ျပဳမႈဆက္ဆံျခင္းဆုိင္ရာ အနိမ့္ဆုံးစံခ်ိန္နည္းဥပေဒမ်ား - ၂၇ မွ ၃၂အထိ နည္းဥပေဒမ်ားအား ထပ္မံျဖည့္စြက္ထားျခင္း ျဖစ္ပါသည္။)

နည်းဥပဒေ - ၂၂

အကျဉ်းထောင်ထဲတွင် တိုက်ပိတ်ချုပ်နှောင်ထားခြင်း သို့မဟုတ် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းအရ သီးသန့်ထားခြင်းကဲ့သို့သော အပြစ်ဒဏ်များအား ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီးများ၊ မွေးကင်းစ ကလေးငယ်များရှိသော အမျိုးသမီးများနှင့် နို့တိုက်မိခင်များအား မကျင့်သုံးသင့်ပါ။

နည်းဥပဒေ - ၂၃

အမျိုးသမီး အကျဉ်းထောင်သားများအား စည်းကမ်းအရ အရေးယူမှုတွင် မိသားစုဝင်များနှင့် အထူးသဖြင့် ၎င်းတို့၏ ကလေးများဖြင့် ဆက်သွယ်မှု ဖြတ်တောက်ခြင်းများ မပါဝင်သင့်ပေ။

(ဂ) ချုပ်နှောင်ရာတွင် အသုံးပြုသော ကိရိယာများ

(အကျဉ်းသားများအား ပြုမူဆက်ဆံခြင်းဆိုင်ရာ အနိမ့်ဆုံးစံချိန်ညွှန်းဥပဒေများမှ - ၃၃ နှင့် ၃၄ နည်းဥပဒေများအား ထပ်မံဖြည့်စွက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)

နည္းဥပေဒ - ၂၄

ခ်ဳပ္ေႏွာင္ရာတြင္ အသံုးျပဳေသာ ကိရိယာမ်ားအား အမ်ိဳးသမီးမ်ား ကေလးေမြးဖြားခါနီးအခ်ိန္တြင္ လည္းေကာင္း၊ ေမြးဖြားေနစဥ္အခ်ိန္ႏွင့္ ေမြးဖြားၿပီးၿပီးခ်င္းတို႔တြင္ အသံုးမျပဳရေပ။

(ဃ) အက်ဥ္းသားမ်ားမွ သတင္းေပးျခင္းႏွင့္ တိုင္ၾကားျခင္း။ ။ စစ္ေဆးျခင္းမ်ား

(အက်ဥ္းသားမ်ားအား ျပဳမႈဆက္ဆံျခင္းဆိုင္ရာ အနိမ့္ဆံုးစံခ်ိန္နည္းဥပေဒမ်ားမွ - ၃၅ ႏွင့္ ၃၆ နည္းဥပေဒမ်ားႏွင့္၊ စစ္ေဆးျခင္းႏွင့္ သက္ဆိုင္ေသာ နည္းဥပေဒ - ၅၅ တို႔အား ထပ္မံျဖည့္စြက္ထားျခင္း ျဖစ္ပါသည္။)

နည္းဥပေဒ - ၂၅

၁။ မတရားဖိႏွိပ္ခံရျခင္း ခံေနရသည္ဟု အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ားမွ တိုင္ၾကားပါက၊ ထိုအမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသမားမ်ားအတြက္ ကာကြယ္ေပးမႈ၊ အေထာက္အပံ့ႏွင့္ ႏွစ္သိမ့္ေဆြးေႏြးျခင္းစသည္တို႔ကို ခ်က္ခ်င္းရရွိေအာင္ ေဆာင္ရြက္ေပးရမည္ျဖစ္သည္ ထို႔ျပင္

တုိင္ၾကားမႈ ႔ကုိ စုံစမ္းစစ္ေဆးရာတြင္လည္း
ကၽြမ္းက်င္၍ လြတ္လပ္ေသာ အာဏာပုိင္မ်ားမွ
စုံစမ္းစစ္ေဆးရမည္ျဖစ္သည္။
ထုိသုိ ႔စုံစမ္းစစ္ေဆးရာတြင္လည္း လ ွ်ိဳ ႔ဝွက္စြာ
စုံစမ္းရမည္ဟူေသာ စည္းကမ္းအား ေလးစားလုိက္နာရမည္
ျဖစ္သည္။ ကာကြယ္ေပးမႈ ႔အတြက္ လုပ္ေဆာင္ေပးေသာ
ေဆာင္ရြက္မႈ ႔မ်ားတြင္လည္း လက္တုံ႔ ႔ျပန္ႏုိင္ေခ်ရွိေသာ
အႏၲရာယ္မ်ား ထည့္သြင္းစဥ္းစားကာ လုိအပ္ေသာ
ေဆာင္ရြက္ခ်က္မ်ား လုပ္ေဆာင္ေပးရမည္ျဖစ္သည္။

၂။ လိင္ပုိင္းဆုိင္ရာ အလြဲသုံးစားခံရေသာ
အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ား၊ အထူးသျဖင့္ ထုိသုိ ႔
အလြဲသုံးစားခံရျခင္းေၾကာင့္ ကုိယ္ဝန္ရွိလာေသာ
အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ားအေနျဖင့္ သင့္ေလ်ာ္ေသာ
က်န္းမာေရးအၾကံေပးမ်ားႏွင့္
ႏွစ္သိမ့္ေဆြးေႏြးျခင္း
ဝန္ေဆာင္မႈ ႔မ်ားရရွိသင့္ပါသည္။ ထုိ ႔အျပင္ လုိအပ္ေသာ
႐ုပ္ပုိင္းဆုိင္ရာႏွင့္ စိတ္ပုိင္းဆုိင္ရာ
က်န္းမာေရးေစာင့္ေရွာက္မႈ ႔မ်ား၊ ေထာက္ပံ့မႈ ႔မ်ားႏွင့္
ဥပေဒေရးရာ အကူအညီမ်ားကုိ ေပးအပ္ေပးရမည္ ျဖစ္သည္။

၃။ အမ်ဳိးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ား၏ အက်ဥ္းခ်ျခင္းႏွင့္ ျပဳမူဆက္ဆံျခင္းဆုိင္ရာ အေျခအေနမ်ားကုိ ေစာင့္ၾကည့္စစ္ေဆးျခင္းကိစၥရပ္မ်ားျပဳလုပ္မည့္ စစ္ေဆးေရးအဖြဲ႕မ်ား၊ အမ်ဳိးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ားထံသုိ႔ လာေရာက္ေတြ႕ဆုံလည္ပတ္ျခင္းႏွင့္ ေစာင့္ၾကည့္စစ္ေဆးျခင္းအဖြဲ႕မ်ား သုိ႔ မဟုတ္ ၾကီးၾကပ္ေရးအဖြဲ႕မ်ားတြင္လည္း အမ်ဳိးသမီးအဖြဲ႕၀င္မ်ား ပါ၀င္သင့္ပါသည္။

အျပင္ေလာကႏွင့္ ေတြ႕ဆုံဆက္သြယ္ျခင္း

(အက်ဥ္းသားမ်ားအား ျပဳမႈ႔ဆက္ဆံျခင္းဆုိင္ရာ အနိမ့္ဆုံးစံခ်ိန္ညႊန္းဥပေဒမ်ားမွ - ၃၇ မွ ၃၉ အထိ နည္းဥပေဒမ်ားအား ထပ္မံျဖည့္စြက္ထားျခင္း ျဖစ္ပါသည္။)

နည္းဥပေဒ - ၂၆

အမ်ဳိးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ားသည္ ၎တုိ႔၏ ကေလးမ်ား၊ ကေလးမ်ား၏ အုပ္ထိန္းသူမ်ား အပါအ၀င္ ၎တုိ႔၏မိသားစုမ်ား၊ ဥပေဒေရးရာ ကုိယ္စားလွယ္မ်ားႏွင့္ ေတြ႕ဆုံမႈ႔အား အက်ဳိးေၾကာင္းသင့္ေလ်ာ္ပါက ထုိေတြ႕ဆုံမႈ႔အား အားေပးျခင္းႏွင့္ ကူညီေထာက္ပံ့ေပးျခင္းတုိ႔ျပဳလုပ္ရမည္ျဖစ္သည္။

ဖြစ်နိုင်ချေရှိပါက အမျိုးသမီးများအား ၎င်းတို့၏ အိမ်များနှင့်
ဝေးသောနေရာများရှိ အကျဉ်းစခန်းတွင်
အကျဉ်းချုပ်ခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင်သော
ဆိုးကျိုးများအားချိန်ဆခြင်းများအား ဆောင်ရွက်ချက်များတိုင်းတွင်
ပြုလုပ်စဉ်းစားသင့်ပါသည်။

နည်းဥပဒေ - ၂၇

အိမ်ထောင်ဖက်များလာနေ၊လာလည်နိုင်ခြင်း
ခွင့်ပြုချက်ရှိသောနေရာတွင်
အမျိုးသမီးအကျဉ်းသားများအားလည်း အမျိုးသားများကဲ့သို့
၎ခွင့်ပြုချက်အား တန်းတူအခွင့်အရေးပေးရမည်ဖြစ်သည်။

နည်းဥပဒေ - ၂၈

ကလေးများပါဝင်သော လည်ပတ်တွေ့ဆုံမှု ဖြစ်ပါက
ထောင်ဝန်ထမ်းများ၏ သဘောထားများမှအစ ကလေးများအား
ကောင်းမွန်သော လည်ပတ်တွေ့ဆုံသည့်
အတွေ့အကြုံရရှိစေမည့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖန်တီးပေးရမည်။
ထို့အပြင် မိခင်နှင့် ကလေး၏ ပွင့်လင်းစွာ
ထိတွေ့ဆက်ဆံမှု ကိုလည်း
ခွင့်ပြုချက်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော

အေျခအေနျဖစ္ပါက ကေလးမ်ားႏွင့္ အခ်ိန္ေပး၍
ထိေတြ႕ဆက္ဆံမႈ႕ပါ၀င္သည့္ လည္ပတ္ေတြ႕ဆုံမႈ႕ကုိ
အားေပးရမည္ ျဖစ္သည္။

၉။ အဖြဲ႕အစည္းမ်ားတြင္ လုပ္ကုိင္ေနေသာ ၀န္ထမ္းေရးရာႏွင့္ သင္တန္းေပးျခင္း

(အက်ဥ္းသားမ်ားအား ျပဳမႈ႕ဆက္ဆံျခင္းဆုိင္ရာ အနိမ့္ဆုံးစံခ်ိန္စည္းဥပေဒမ်ားမွ - ၄၆ မွ ၅၅ အထိ နည္းဥပေဒမ်ားအား ထပ္မံျဖည့္စြက္ထားျခင္း ျဖစ္ပါသည္။)

နည္းဥပေဒ - ၂၉

အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းေထာင္မ်ားတြင္ တာ၀န္ထမ္းေဆာင္ေနေသာ ၀န္ထမ္းမ်ား၏ စြမ္းေဆာင္ရည္ျမွင့္တင္ရာတြင္ အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ား၏ လူမႈ႕ေရးဆုိင္ရာ ျပန္လည္ေပါင္းစည္းႏုိင္မႈ႕ဆုိသည့္ အထူးလုိအပ္ခ်က္မ်ားကုိ သိရွိကုိင္တြယ္ႏုိင္ျခင္းႏွင့္ လုံျခဳံေရးႏွင့္ ျပန္လည္ထူေထာင္ျခင္းဆုိင္ရာ အေထာက္အပံ့မ်ားကုိ စီမံခန္႕ခြဲႏုိင္ျခင္းဟူေသာ စြမ္းေဆာင္ရည္မ်ားကုိ ထည့္သြင္းရမည္ျဖစ္သည္။ အမ်ိဳးသမီး၀န္ထမ္းမ်ားအတြက္ စြမ္းေဆာင္ရည္ျမွင့္တင္ေရး လုပ္ေဆာင္ခ်က္မ်ားတြင္လည္း အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ားအား

ျပဳမႈ ့ဆက္ဆံေရး၊ ေစာင့္ေရွာက္ေရးတုိ ့ႏွင့္
သက္ဆုိင္ေသာ မူဝါဒမ်ားႏွင့္ မဟာဗ်ဴဟာမ်ား
ေရးဆြဲျခင္းစသည့္ အဓိကတာဝန္ဝတၱရာမ်ား ပါဝင္မႈ ့ရွိေသာ
အထက္ေနရာမ်ားတြင္ပါ စြမ္းေဆာင္ရည္ ျမွင့္တင္မႈ ့ရွိရပါမည္။

နည္းဥပေဒ - ၃၀

အမ်ိဳးသမီးဝန္ထမ္းမ်ားအား ဆန္ ့က်င္မႈ ့ရွိသည့္ က်ား-မ
ခြဲျခားဆက္ဆံေသာ ကိစၥရပ္မ်ားအား ကာကြယ္ရန္ႏွင့္
သိရွိႏုိင္ရန္အတြက္ အက်ဥ္းေထာင္ဝန္ထမ္းမ်ား၏
စီမံခန္ ့ခြဲေရးလုပ္ငန္းမ်ားရွိ အုပ္ခ်ဳပ္ေရးအဆင့္မ်ားတြင္
ရွင္းလင္းေသာ ကတိကဝတ္မ်ားႏွင့္ ေရရွည္
စိတ္အားထက္သန္မႈ ့မ်ား ရွိရမည္ျဖစ္သည္။

နည္းဥပေဒ - ၃၁

အက်ဥ္းသားဝန္ထမ္းမ်ား၏ လုပ္ေဆာင္မႈ ့မ်ားအတြက္
ရွင္းလင္းေသာ မူဝါဒမ်ားႏွင့္ စည္းမ်ဥ္းစည္းကမ္းမ်ား
ေရးဆြဲရာတြင္ အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ားအား က်ား-မေပၚတြင္
အေျခခံသည့္ ရုပ္ပုိင္းဆုိင္ရာ၊ ႏႈတ္ပုိင္းဆုိင္ရာ
အၾကမ္းဖက္ျခင္း၊ အလြဲသုံးစားျပဳမူျခင္းႏွင့္
လိင္ပုိင္းဆိုင္ရာ အေႏွာင့္အယွက္ေပးျခင္းတုိ ့မွ

အကောင်းဆုံးကာကွယ်ပေးနိုင်မည့် ရည်ရွယ်ချက်ပေါ်တွင် မူတည်၍ ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများ ရှိရမည်ဖြစ်သည်။

နည်းဥပဒေ - ၃၂

အမျိုးသမီးအကျဉ်းထောင်ဝန်ထမ်းများသည် အမျိုးသားဝန်ထမ်းများနှင့်တန်းတူ သင်တန်းများအား တက်ရောက်ခွင့် ရရှိရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အမျိုးသမီးအကျဉ်းထောင်များ၏ စီမံခန့်ခွဲရေးတွင် ပါဝင်သော ဝန်ထမ်းများအားလုံးသည် ကျား-မပေါ်တွင် အခြေခံသော ထိခိုက်လွယ်ခြင်း ကိစ္စရပ်များ၊ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းနှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအနှောင့်အယှက်ပေးခြင်းတို့အား တားဆီးခြင်းဆိုင်ရာ သင်တန်းများရရှိသင့်ပါသည်။

နည်းဥပဒေ - ၃၃

(က) အမျိုးသမီးအကျဉ်းထောင်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် တာဝန်ချထားခံရသည့် ဝန်ထမ်းများအားလုံးသည် အမျိုးသမီးအကျဉ်းသားများ၏ ကျား-မပေါ်တွင် အခြေခံသည့် လိုအပ်ချက်များနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သင်တန်းများ ရရှိသင့်ပါသည်။

(ခ) အမျိုးသမီးအကျဉ်းထောင်များတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော အကျဉ်းထောင်ဝန်ထမ်းများအား အရေးပေါ်ကျန်းမာရေးနှင့် အခြေခံဆေးဘက်ဆိုင်ရာ သင်တန်းများအပြင်၊ အဓိကအကြောင်းအရာများဖြစ်သော အမျိုးသမီးကျန်းမာရေး ကိစ္စရပ်များနှင့် ဆက်စပ်သည့် အခြေခံသင်တန်းများကိုလည်း စီစဉ်ပေးရပါမည်။

(ဂ) ကလေးသူငယ်များသည် မိခင်များနှင့်အတူ အကျဉ်းထောင်ထဲတွင် လိုက်လံနေထိုင်ခြင်း ရှိသော နေရာများတွင်၊ အရေးပေါ်အခြေအနေများနှင့် လိုအပ်ချက်များရှိခဲ့ပါလျှင် မှန်ကန်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် အကျဉ်းထောင်ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် ကလေးများ၏ ကျန်းမာရေးအခြေအနေဆိုင်ရာ အခြေခံသင်တန်းများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ အသိပညာမြှင့်တင်မှုများကို စီစဉ်ပေးသင့်ပါသည်။

နည်းဥပဒေ - ၃၄

HIVနှင့် ဆက်စပ်သည့် စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ရေးပရိုဂရမ်များသည် အကျဉ်းထောင်ဝန်ထမ်းများအား ပို့ချသော ပုံမှန်သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ၏ အပိုင်းတစ်ပိုင်းအနေဖြင့် ပါဝင်သင့်ပါသည်။ HIV/AIDSအား

ကာကွယ်ခြင်း၊ ကုသခြင်း၊ ပြုစုခြင်းနှင့်
အထောက်အပံ့ပေးခြင်းဆိုင်ရာတို့အပြင်၊ HIVရောဂါနှင့်
အဓိကဆက်စပ်သည့် ကျား-မဆိုင်ရာနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများ၊
အမည်းစက်ထင်ခြင်းနှင့်
ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းတို့ကဲ့သို့သော
အကြောင်းအရာများသည်လည်း သင်ရိုးညွှန်းတမ်း၏
တစ်စိတ်တစ်ဒေသအနေဖြင့် ပါဝင်သင့်ပါသည်။

နည်းဥပဒေ - ၃၅

အကျဉ်းထောင်ဝန်ထမ်းများအား စိတ်ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ
လိုအပ်ချက်များနှင့် မိမိကိုယ်ကို
နာကျင်အောင်ပြုလုပ်ခြင်းနှင့်
သေကြောင်းကြံစည်ခြင်းကဲ့သို့သော
အန္တရာယ်များကို သတိပြုမိနိုင်ရန်အပြင်၊
ထိုကဲ့သို့ကိစ္စရပ်များပေါ်ပေါက်လာပါက
အထောက်အပံ့ပေးခြင်းနှင့်
ပါရဂူများထံသို့ လွှဲပြောင်းပေးနိုင်ခြင်းစသည့်
ကူညီမှုများ ပေးနိုင်ရန်အတွက်လည်း
လေ့ကျင့်ပေးထားသင့်ပါသည်။

၁၀။ အမျိုးသမီးလူငယ် အကျဉ်းသားများ

နည်းဥပဒေ - ၃၆

အကျဉ်းထောင် အာဏာပိုင်များသည် အမျိုးသမီးလူငယ် အကျဉ်းသားများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ကာကွယ်ပေးနိုင်သည့် ဆောင်ရွက်ချက်များ ချမှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

နည်းဥပဒေ - ၃၇

အမျိုးသမီးလူငယ် အကျဉ်းသားများသည် အမျိုးသားလူငယ် အကျဉ်းသားများ ရရှိနိုင်သော ပညာရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းသင်တန်းများအား တန်းတူရရှိနိုင်ခွင့် ရှိရမည်ဖြစ်သည်။

နည်းဥပဒေ - ၃၈

အမျိုးသမီးလူငယ် အကျဉ်းသားများအနေဖြင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အလွဲသုံးစားပြုမှု သို့မဟုတ် အကြမ်းဖက်မှုများအတွက် နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးခြင်းကဲ့သို့သော အသက်အရွယ်နှင့် ကျား-မဆိုင်ရာ ပရိုဂရမ်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများအား လက်လှမ်းမီသင့်ပါသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့သည် အမျိုးသမီးကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ

ပညာေပးမႈ ့မ်ားႏွင့္ လူၾကီး အမ်ိဳးသမီး
အက်ဥ္းသားမ်ားကဲ့သို ့ သားဖြားမီးယပ္အထူးကုမ်ားထံသို ့
ပုံမွန္သြားေရာက္ ျပသျခင္းမ်ားလည္း ရရွိသင့္ပါသည္။

နည္းဥပေဒ - ၃၉

ကုိယ္၀န္ေဆာင္ အမ်ိဳးသမီးလူငယ္
အက်ဥ္းသားမ်ားအေနျဖင့္
လူၾကီးအမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ားရရွိသည့္ အေထာက္အပံ့ႏွင့္
က်န္းမာေရးဆုိင္ရာ ေစာင့္ေရွာက္မႈ ့မ်ားအား ညီမွ်စြာ
ရရွိသင့္ပါသည္။ ကုိယ္၀န္ေဆာင္
အမ်ိဳးသမီးလူငယ္အက်ဥ္းသားမ်ားသည္ ၎တုိ ့၏
အသက္အရြယ္ေၾကာင့္ က်န္းမာေရးေနာက္ဆက္တြဲျပႆနာမ်ား
ေပၚေပါက္လာႏိုင္သည့္ အႏၱရာယ္ရွိႏိုင္သည္ကုိ
ထည့္သြင္းစဥ္းစား၍ ၎တုိ ့၏
က်န္းမာေရးအေျခအေနမ်ားအား ေဆးပါရဂူမ်ားမွ
ေစာင့္ၾကည့္စစ္ေဆးသင့္ပါသည္။

II. အထူးအမျိုးအစားများနှင့် သက်ဆိုင်သော နည်းဥပဒေများ

(က) ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခံနေရသော အကျဉ်းသားများ

၁။ အုပ်စုခွဲခြားခြင်းနှင့် သီးခြားထားခြင်း

(အကျဉ်းသားများအား ပြုမူဆက်ဆံခြင်းဆိုင်ရာ အနိမ့်ဆုံးစံချိန်နည်းဥပဒေများမှ - ၆၇ မှ ၆၉ အထိ နည်းဥပဒေများအား ထပ်မံဖြည့်စွက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)

နည်းဥပဒေ - ၄၀

အကျဉ်းထောင်ရှိ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် ကျား-မအလိုက် လိုအပ်ချက်များနှင့် အမျိုးသမီးအကျဉ်းသားများ၏ အခြေအနေများကို ကိုင်တွယ်နိုင်ရန်အတွက် အုပ်စုခွဲခြားခြင်းနည်းလမ်းများ ပေါ်ပေါက်လာရန်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့ အုပ်စုခွဲခြင်းသည် အကျဉ်းသားများ၏ စောစီးစွာ ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ရေး၊ ကုသနိုင်ရေးနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းထဲသို့ ပြန်လည်ဝင်ရောက်ခြင်းများအတွက် သင့်လျော်သော သီးသန့်အစီအစဉ်များနှင့် အကောင်အထည်ဖော်မှု လုပ်ငန်းများကို သေချာစေရန် ဖြစ်သည်။

နည္းဥပေဒ - ၄၁

အက်ဥ္းသားမ်ားအား က်ား-မဆုိင္ရာ ထိခုိက္လြယ္ေသာ အႏၱရာယ္မ်ားကုိ ဆန္းစစ္ေလ့လာျခင္းႏွင့္ အုပ္စုခြဲျခားျခင္းတြင္ ေအာက္ပါအခ်က္မ်ား ပါဝင္ပါသည္။

(က) ေယဘုယ်အားျဖင့္ အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ားမွ အျခားသူမ်ားထံသုိ႔ အႏၱရာယ္ျပဳႏုိင္မႈ နည္းပါးျခင္းတုိ႔ကုိ ထည့္သြင္းစဥ္းစားျခင္း၊ အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ားေပၚတြင္ ရွိႏုိင္မည့္ ျပင္းထန္ေသာ လုံျခဳံေရး ေဆာင္ရြက္ခ်က္မ်ားမွ သက္ေရာက္ႏုိင္ေသာ ေနာက္ဆက္တြဲသက္ေရာက္မႈမ်ားႏွင့္ သီးသန္႔ထားျခင္း ပမာဏတုိးလာမႈတုိ႔၏ သက္ေရာက္မႈမ်ားတုိ႔ကုိပါ ထည့္သြင္းစဥ္းစားရမည္ ျဖစ္ပါသည္။

(ခ) ျပစ္ဒဏ္ခ်မွတ္ျခင္း လုပ္ငန္းစဥ္မ်ားအား စီစဥ္ျခင္းႏွင့္ ေနရာခ်ထားျခင္းတုိ႔တြင္ အမ်ိဳးသမီးမ်ား၏ ေနာက္ခံအေၾကာင္းအရာႏွင့္ ပတ္သတ္ေသာ အေရးႀကီးသည့္ သတင္းအခ်က္အလက္မ်ားကုိ ထည့္သြင္းစဥ္းစားရမည္ ျဖစ္သည္။ ထုိသတင္းအခ်က္အလက္မ်ားတြင္ ၎တုိ႔ႀကဳံေတြ႕ခံစားခဲ့ဘူးသည့္ အၾကမ္းဖက္မႈမ်ား၊

စိတ္က်န္းမာေရးဆုိင္ရာႏွင့္ မူးယစ္ေဆးဝါး
အလြဲသုံးစားျပဳျခင္း ေနာက္ခံအေၾကာင္းအရာမ်ားသာမက၊
မိခင္ဘဝႏွင့္ မိန္းမသားတာဝန္ျဖစ္ေသာ
အျခားျပဳစုေစာင့္ေရွာက္ျခင္းတာဝန္မ်ားပါ
ထည့္သြင္းစဥ္းစားျခင္းတုိ ့ပါဝင္သည္။

(ဂ) အမ်ိဳးသမီးမ်ားအား ျပစ္ဒဏ္ခ်မွတ္ျခင္း အစီအစဥ္မ်ားတြင္
၎တုိ ့၏ က်ား-မအလုိက္ လုိအပ္ခ်က္မ်ားႏွင့္ ကုိက္ညီသည့္
ျပန္လည္ထူေထာင္ေရးလုပ္ငန္း ပရုိဂရမ္မ်ားႏွင့္
ဝန္ေဆာင္မႈ ့လုပ္ငန္းမ်ား ပါဝင္မႈ ့ေသခ်ာေစရပါမည္။

(ဃ) စိတ္က်န္းမာေရးဆုိင္ရာ
ျပဳစုေစာင့္ေရွာက္ရန္လုိအပ္ခ်က္မ်ားရွိေသာ အမ်ိဳးသမီးမ်ားအား
ကန္ ့သတ္ခ်က္မ်ားမရွိေသာ ေနရာထုိင္ခင္းတြင္ ထားရွိရပါမည္။
ထုိ ့အျပင္ ၎တုိ ့၏ စိတ္က်န္းမာေရးျပႆနာမ်ားေၾကာင့္
ျပင္းထန္ေသာ လုံျခဳံေရးလုပ္ေဆာင္မႈ ့မ်ားအစား
သင့္ေလ်ာ္ေသာ ကုသမႈ ့ႏွင့္
အနိမ့္ဆုံးျဖစ္ႏုိင္ေခ်ရွိေသာ
လုံျခဳံေရးအဆင့္မ်ားသာထားသင့္ပါသည္။ -စသည့္အခ်က္မ်ား
ပါဝင္ပါသည္။

၂။ အက်ဥ္းေထာင္စနစ္

(အက်ဥ္းသားမ်ားအား ျပဳမႈ ဆက္ဆံျခင္းဆုိင္ရာ အနိမ့္ဆံုးစံခ်ိန္ညႊန္းဥပေဒမ်ားမွ - နည္းဥပေဒ ၆၅၊ ၆၆ ႏွင့္ ၇၀ မွ ၈၁အထိ နည္းဥပေဒမ်ားအား ထပ္မံျဖည့္စြက္ထားျခင္း ျဖစ္ပါသည္။)

နည္းဥပေဒ - ၄၂

(က) အမ်ဳိးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ားသည္ က်ား-မအလုိက္ သင့္ေလ်ာ္ေသာ လုိအပ္ခ်က္မ်ားကုိပါ ထည့္သြင္းစဥ္းစားထား၍ မ ွ်တ၍ျပီးျပည့္စံုေသာ ပရုိဂရမ္မ်ား၏ လုပ္ေဆာင္ခ်က္မ်ားကုိ လက္လွမ္းမီခြင့္ ရွိသင့္ပါသည္။

(ခ) အက်ဥ္းေထာင္စနစ္သည္ ကုိယ္ဝန္ေဆာင္အမ်ဳိးသမီးမ်ား၊ ႏုို႔ခ်ိတုိက္ေကၽြးေနေသာ မိခင္မ်ားႏွင့္ ကေလးသူငယ္မ်ားႏွင့္ အမ်ဳိးသမီးမ်ား၏ လုိအပ္ခ်က္မ်ားကုိ တံု႔ျပန္ေပးႏုိုင္ရန္ လံုေလာက္ေသာ ျပဳျပင္ေျပာင္းလဲလြယ္မႈ ရွိသင့္ပါသည္။ အမ်ဳိးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ား အက်ဥ္းေထာင္၏ လုပ္ေဆာင္ခ်က္မ်ားတြင္ ပါဝင္လုပ္ကုိင္ႏုိုင္ရန္ အက်ဥ္းေထာင္တြင္းရွိ ကေလးသူငယ္

ေစာင့္ေရွာက္ျခင္းဆုိင္ရာ အေထာက္အပံ့မ်ားႏွင့္
စီစဥ္မႈမ်ားအား ထားရွိသင့္ပါသည္။

(ဂ) အက်ဥ္းေထာင္တြင္းရွိ ကုိယ္ဝန္ေဆာင္အမ်ိဳးသမီးမ်ား၊
ႏုိ႔ခ်ိဳတုိက္ေကၽြးေနေသာ မိခင္မ်ားႏွင့္
ကေလးသူငယ္မ်ားႏွင့္ အမ်ိဳးသမီးမ်ားအတြက္ သင့္ေလ်ာ္ေသာ
ပရုိဂရမ္မ်ား စီစဥ္ေပးႏုိင္ရန္ အထူးၾကိဳးပမ္းေဆာင္ရြက္ခ်က္မ်ား
ရွိသင့္ပါသည္။

(ဃ) စိတ္ပုိင္းဆုိင္ရာ အကူအညီလုိအပ္ေနေသာ
အမ်ိဳးသမီးမ်ား၊ အထူးသျဖင့္ ရုပ္ပုိင္းဆုိင္ရာ၊
စိတ္ပုိင္းဆုိင္ရာႏွင့္ လိင္ပုိင္းဆုိင္ရာ
အၾကမ္းဖက္မႈ ႀကံဳေတြ႕ခံစားခဲ့ရေသာ
အမ်ိဳးသမီးမ်ားအတြက္ သင့္ေလ်ာ္ေသာ ဝန္ေဆာင္မႈမ်ား
စီစဥ္ေပးႏုိင္ရန္ အထူးၾကိဳးပမ္းေဆာင္ရြက္ခ်က္မ်ား
ရွိသင့္ပါသည္။

လူမႈဆက္ဆံေရးႏွင့္ အက်ဥ္းေထာင္မွ ထြက္လာျပီးေနာက္ ျပဳစုေစာင့္ေရွာက္ေပးျခင္း

(အက်ဥ္းသားမ်ားအား ျပဳမႈဆက္ဆံျခင္းဆုိင္ရာ
အနိမ့္ဆုံးစံခ်ိန္ညႊန္းဥပေဒမ်ားမွ - နည္းဥပေဒ ၇၉ မွ ၈၁အထိ
နည္းဥပေဒမ်ားအား ထပ္မံျဖည့္စြက္ထားျခင္း ျဖစ္ပါသည္။)

နည်းဥပဒေ - ၄၃

အကျဉ်းထောင် အာဏာပိုင်များအနေဖြင့် အမျိုးသမီး အကျဉ်းသားများဆီသို့ ပြင်ပမှ လာရောက်တွေ့ဆုံလည်ပတ်ခြင်းများကို အားပေးသင့်သည့်အပြင် ဖြစ်နိုင်ချေရှိပါက လိုအပ်သော ထောက်ပံ့မှုများ ပြုလုပ်ပေးရပါမည်။ ထိုသို့ထောင်ဝင်စာလာတွေ့ခြင်းသည် အမျိုးသမီးများ၏ စိတ်ကျန်းမာရေးနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းထဲသို့ ပြန်လည်ဝင်ရောက်ခြင်းများအား သေချာစေသည့် အရေးကြီးသော မရှိမဖြစ်ထားရှိရမည့် လိုအပ်ချက်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

နည်းဥပဒေ - ၄၄

အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုကဲ့သို့ ဆိုးရွားသော အတွေ့အကြုံခံစားခဲ့ရသည့် အမျိုးသမီး အကျဉ်းသားများအား မည်သည့်မိသားစုဝင်အား ထောင်ဝင်စာလာတွေ့ရန် ခွင့်ပြုချက်ပေးရမည်ဆိုသည့် ကိစ္စရပ်များနှင့် ပတ်သတ်၍ သေချာစွာဆွေးနွေးရပါမည်။

နည်းဥပဒေ - ၄၅

အကျဉ်းထောင် အာဏာပိုင်များအနေဖြင့် အမျိုးသမီးအကျဉ်းသားများအတွက် အိမ်ခွင့်၊ အကျဉ်းသားများ၏ လှုပ်ရှားမှု နှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များပေါ်တွင် အနိမ့်ဆုံးကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ခြင်း၊ လူငယ်ပြုစုပျိုးထောင်ရေးစခန်းများနှင့် လူထုအခြေပြု ပရိုဂရမ်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှု များကဲ့သို့သော အခြားရွေးပိုင်ခွင့်နည်းလမ်းများကို ဖြစ်နိုင်ချေအမြင့်ဆုံး အသုံးချသင့်ပါသည်။ ထိုသို့ အသုံးချခြင်းအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ အကျဉ်းချခံခြင်းမှ လွတ်မြောက်ရေးသို့ အပြောင်းအလဲ လွယ်ကူစေခြင်း၊ လူမှု အသိုင်းအဝိုင်းမှ အမြင်ဆိုးများအား လျော့ကျစေခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏မိသားစုဝင်များနှင့် ဆက်ဆံရေးပြန်လည် တည်ထောင်ခြင်းလုပ်ငန်းများအား ဖြစ်နိုင်ချေအစောဆုံးအဆင့်တွင်ပင် လွယ်ကူစေပါသည်။

နည်းဥပဒေ - ၄၆

အကျဉ်းထောင် အာဏာပိုင်များအနေဖြင့် ခံဝန်ချုပ်ဖြင့်လွှတ်ထားသူများအတွက် ဝန်ဆောင်မှုများ သို့မဟုတ် လူမှုဘဝဖူလုံရေး ဝန်ဆောင်မှုများ၊ ဒေသဆိုင်ရာလူထုအဖွဲ့များနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူပေါင်းလုပ်ဆောင်၍ အမျိုးသမီးများ၏ ကျား-မအလိုက် သေချာသော လိုအပ်ချက်များပါဝင်သည့် အကျဉ်းချုပ်မကျခင်နှင့် အကျဉ်းချုပ်ပြီးသည့်အချိန်များအတွက် ပြီးပြည့်စုံသော ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေး ပရိုဂရမ်များကို ဒီဇိုင်းရေးဆွဲ၍ အကောင်အထည်ဖော်သင့်ပါသည်။

နည်းဥပဒေ - ၄၇

စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ဆေးကုသရေး၊ ဥပဒေနှင့် လက်တွေ့ကျမှုများတွင် အကူအညီလိုအပ်နေသော အကျဉ်းထောင်မှ လွတ်မြောက်သွားသည့် အမျိုးသမီးအကျဉ်းသားများအား ရပ်ကွက်အတွင်းရှိ ဝန်ဆောင်မှုပေးနိုင်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူပေါင်း၍ ထပ်တိုးအထောက်အပံ့များ ပေးအပ်သင့်ပါသည်။

အက်ဥ္းေထာင္အတြင္းရွိ ကုိယ္၀န္ေဆာင္ အမ်ိဳးသမီးမ်ား၊ ႏို႔ခ်ိဳတိုက္ေကၽြးေနေသာ မိခင္မ်ားႏွင့္ ကေလးသူငယ္မ်ားႏွင့္ မိခင္မ်ား

(အက်ဥ္းသားမ်ားအား ျပဳမႈ ဆက္ဆံျခင္းဆုိင္ရာ အနိမ့္ဆုံးစံခ်ိန္နည္းဥပေဒမ်ားမွ - နည္းဥပေဒ ၂၃ နည္းဥပေဒအား ထပ္မံျဖည့္စြက္ထားျခင္း ျဖစ္ပါသည္။)

နည္းဥပေဒ - ၄၈

(က) ကုိယ္၀န္ေဆာင္ အမ်ိဳးသမီး သုိ႔မဟုတ္ ႏို႔ခ်ိဳတိုက္ေကၽြးေနေသာ မိခင္မ်ားသည္ အရည္အခ်င္းျပည့္စုံေသာ က်န္းမာေရးပညာရွင္မ်ားမွ ေစာင့္ၾကည့္စစ္ေဆးေပးသည့္ ပရုိဂရမ္မွ ၎တုိ႔၏ က်န္းမာေရးႏွင့္ အစားအစာေပၚတြင္ အၾကံဥာဏ္ေပးျခင္းမ်ား ရရွိသင့္ပါသည္။ ထုိ႔အျပင္ ကုိယ္၀န္ေဆာင္အမ်ိဳးသမီးမ်ား၊ ေမြးခင္းစ ကေလးငယ္မ်ား၊ ကေလးသူငယ္မ်ားႏွင့္ ႏို႔ခ်ိဳတိုက္ေကၽြးေနသည့္ မိခင္မ်ားအတြက္ ေငြေၾကးေကာက္ခံမႈ မရွိသည့္ လုံေလာက္၍ အခ်ိန္မွီေသာအစားအစာ၊ က်န္းမာေသာ ပတ္၀န္းက်င္ႏွင့္ ပုံမွန္ ေလ့က်င့္ခန္းအခြင့္အေရးမ်ား စီစဥ္ေပးသင့္ပါသည္။

(ခ) ေသခ်ာေသာ
က်န္းမာေရးအေၾကာင္းျပခ်က္မွလြဲ၍
အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ားအား ၎တို႔၏ ကေလးသူငယ္မ်ားအား
မိခင္ႏို႔တိုက္ေကၽြးျခင္းကို
ဟန္႔တားျခင္းမျပဳလုပ္သင့္ပါ။

(ဂ) ေဆးကုသေရးႏွင့္ အာဟာရရွိေသာ အစားအစာမ်ား
လိုအပ္ေနေသာ၊ လတ္တေလာ ကေလးေမြးဖြားျပီးစ၊
သို႔ေသာ္ ေမြးကင္းစ ကေလးမ်ားသည္ ၎တို႔ႏွင့္
အတူတကြမရွိေသာ အမ်ိဳးသမီးမ်ားအား
ကုသမႈပရိုဂရမ္မ်ားတြင္ ပါဝင္သင့္ပါသည္။

နည္းဥပေဒ - ၄၉

ကေလးသူငယ္မ်ားအား ၎တို႔၏ မိခင္မ်ားႏွင့္
အက်ဥ္းေထာင္ထဲတြင္ အတူတကြေနထိုင္ရန္
ခြင့္ျပဳခ်က္ေပးျခင္း ဆံုးျဖတ္ခ်က္မ်ားသည္ ကေလးသူငယ္မ်ား၏
အေကာင္းဆံုးအက်ိဳးမ်ားေပၚတြင္ မူတည္၍
ဆံုးျဖတ္ခ်က္ခ်သင့္ပါသည္။ မိခင္မ်ားႏွင့္အတူ
အက်ဥ္းေထာင္ထဲတြင္ လိုက္ပါေနထိုင္ေနေသာ
ကေလးသူငယ္မ်ားအား
အက်ဥ္းသားမ်ားကဲ့သို႔ လုံး၀မဆက္ဆံသင့္ေပ။

နည်းဥပဒေ - ၅၀

အကျဉ်းထောင်တွင်းတွင်
ကလေးသူငယ်များနှင့်အတူတကွ နေထိုင်နေသော
အမျိုးသမီးအကျဉ်းသားများအား ၎င်းတို့၏ ကလေးများနှင့်
အချိန်ကုန်ဆုံးခွင့်ရစေရန် ဖြစ်နိုင်ချေအမြင့်ဆုံး
အခွင့်အရေးများကို စီစဉ်ပေးသင့်ပါသည်။

နည်းဥပဒေ - ၅၁

(က) မိခင်များနှင့် အကျဉ်းထောင်ထဲတွင်
အတူတကွလိုက်ပါနေထိုင်သော ကလေးသူငယ်များအား
လူထုကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများနှင့် ပူးပေါင်း၍
အမြဲမပြတ်
ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ဝန်ဆောင်မှုများကို
စီစဉ်ပေးခြင်းနှင့် ပါရဂူများမှ
၎င်းတို့၏ကြီးထွားမှု ဖြစ်စဉ်များအား
စောင့်ကြည့်စီစစ်ပေးသင့်ပါသည်။

(ခ) ထိုကလေးများ၏ ကြီးပြင်းလာရသော
ပတ်ဝန်းကျင်သည် အကျဉ်းထောင်ပြင်ရှိ ကလေးများ၏

ၾကီးေတြ႕ရေသာ ပတ္ဝန္းက်င္ႏွင့္ နီးစပ္ႏုိင္သမွ် နီးစပ္ႏုိင္ရန္ စီစဥ္ေပးသင့္ပါသည္။

နည္းဥပေဒ - ၅၂

(က) ကေလးသူငယ္အား ၎၏မိခင္ႏွင့္ သီးျခားထားျခင္းႏွင့္ ပတ္သတ္သည့္ ဆုံးျဖတ္ခ်က္မ်ားသည္ မိမိႏုိင္ငံ၏ ခ်မွတ္ထားေသာ ဥပေဒမ်ားအတုိင္းအတာအတြင္းတြင္ တစ္ဦးတစ္ေယာက္ခ်င္းစီ၏ ေလ့လာဆန္းစစ္ခ်က္မ်ားႏွင့္ ကေလးသူငယ္၏ အေကာင္းဆုံးအက်ိဳးတုိ႔ေပၚတြင္ မူတည္သင့္ပါသည္။

(ခ) ကေလးသူငယ္အား အက်ဥ္းေထာင္တြင္းတြင္ ေနထုိင္ခြင့္ဖယ္ရွားရာတြင္ သတိထားၿပီး တာဝန္ယူေဆာင္ရြက္ေပးသင့္ပါသည္။ ထုိသုိ႔ေဆာင္ရြက္ရာတြင္လည္း ထုိကေလးအတြက္ အျခားေစာင့္ေရွာက္ေရး အစီအစဥ္မ်ား ေဖာ္ထုတ္ၿပီးမွသာ ေနထုိင္ခြင့္ကုိ ဖယ္ရွားသင့္ပါသည္။ အကယ္၍ ႏုိင္ငံျခားသား အက်ဥ္းသားျဖစ္ပါက ေကာင္စစ္ဝန္ရုံးရွိ အရာရွိမ်ားႏွင့္ တုိင္ပင္ေဆြးေႏြးမႈမ်ား ျပဳလုပ္ရပါမည္။

(ဂ) ကလေးများ၏
အကောင်းဆုံးအကျိုးစီးပွားရရှိနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ခြင်းနှင့်
ပြည်သူလူထု၏ လုံခြုံရေးအား အထိခိုက်မခံနိုင်သော
အခြေအနေများတွင် ကလေးသူငယ်များအား ၎င်းတို့၏ မိခင်များထံမှ
ခွဲခြား၍ မိသားစု၊ ဆွေမျိုးများနှင့်
အခြားပြုစုစောင့်ရှောက်ရေး နေရာများတွင် ထားရှိရပါမည်။
ထိုသို့ထားရှိပြီးပါကလည်း
အမျိုးသမီးအကျဉ်းသားများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ကလေးများနှင့်
တွေ့ဆုံခြင်းရရှိရန် ဖြစ်နိုင်ချေအမြင့်ဆုံး
အခွင့်အရေးနှင့် အထောက်အပံ့များ ရရှိသင့်ပါသည်။

၄။ နိုင်ငံခြားသားလူမျိုးများ

(အကျဉ်းသားများအား ပြုမှုဆက်ဆံခြင်းဆိုင်ရာ
အနိမ့်ဆုံးစံချိန်ညွှန်းဥပဒေများမှ - နည်းဥပဒေ ၃၈ အား
ထပ်မံဖြည့်စွက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)

နည်းဥပဒေ - ၅၃

(က) သင့်လျော်သော နှစ်ဦးနှစ်ဖက် သို့မဟုတ်
အများသဘောတူညီချက်များရှိပါက။ မိမိတို့နိုင်ငံတွင်
အတည်တကျနေထိုင်သူ မဟုတ်သော အမျိုးသမီးနိုင်ငံခြားသား
အကျဉ်းသားမှ ၎င်း၏

နိုင်ငံသို့ လွှဲပြောင်းပေးခြင်းအား
သဘောတူညီမှု သို့မဟုတ်
လျှောက်ထားခြင်းတို့ ရှိပါက ထိုအချက်အား
တတ်နိုင်သမျှ စောစီးစွာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါမည်။
အထူးသဖြင့် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံတွင် ကလေးများရှိပါက
လွှဲပြောင်းပေးခြင်းအား စောနိုင်သမျှ စောစီးစွာ
ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါမည်။

(ခ) ကလေး၏
အကောင်းဆုံးအကျိုးကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊
မိခင်နှင့်
ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ပြီးလျှင်သော်လည်းကောင်း၊
မိမိတို့နိုင်ငံတွင် အတည်တကျနေထိုင်သူ မဟုတ်သော
အမျိုးသမီးနိုင်ငံခြားသား အကျဉ်းသား၏ ကလေးအား
အကျဉ်းထောင်တွင် နေထိုင်ခွင့် ပယ်ဖျက်ခြင်းတွင်
ထိုကလေးအား ၎င်း၏
မိခင်နိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ပို့ဆောင်ခြင်းကို
ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါမည်။

၅။ လူနည္းစုႏွင့္ တုိင္းရင္းသားလူမ်ိဳးမ်ား

နည္းဥပေဒ - ၅၄

အက်ဥ္းေထာင္ အာဏာပုိင္မ်ားအေနျဖင့္ မတူညီေသာ လူမ်ိဳးဘာသာ၊ယဥ္ေက်းမႈ ့မ်ားမွ လာေသာ အမ်ိဳးသိမီးအက်ဥ္းသားမ်ားသည္ က်ား-မႏွင့္ ယဥ္ေက်းမႈ ့ဆုိင္ရာ ပရုိဂရမ္မ်ား၊ ဝန္ေဆာင္မႈ ့လုပ္ငန္းမ်ားတြင္ ပါဝင္လုပ္ေဆာင္ျခင္း၌ ကြဲျပားျခားနားေသာ လုိအပ္ခ်က္မ်ားႏွင့္ ခြဲျခားဆက္ဆံျခင္း အမ်ိဳးမ်ိဳးအား ၾကံဳေတြ ့ႏုိင္သည္ကုိ အသိအမွတ္ျပဳသင့္ပါသည္။ ထုိ ့ေၾကာင့္ အက်ဥ္းေထာင္အာဏာပုိင္မ်ားအေနျဖင့္ ထုိအမ်ိဳးသိမီးအက်ဥ္းသားမ်ားႏွင့္တကြ သက္ဆုိင္ေသာ အဖြဲ ့အစည္းမ်ားႏွင့္ ေဆြးေႏြးတုိင္ပင္၍ ထုိလုိအပ္ခ်က္မ်ားအား ျဖည့္ဆည္းေပးႏုိင္မည့္ ျပီးျပည့္စုံေသာ ပရုိဂရမ္မ်ားႏွင့္ ဝန္ေဆာင္မႈ ့လုပ္ငန္းမ်ားကုိ စီစဥ္ေပးသင့္ပါသည္။

နည္းဥပေဒ - ၅၅

အက်ဥ္းေထာင္သုိ႔ မဝင္ေရာက္ခင္ႏွင့္ လြတ္ေျမာက္ၿပီးသည့္အခ်ိန္မ်ားအတြက္ ဝန္ေဆာင္မႈ လုပ္ငန္းမ်ားသည္ တုိင္းရင္းသား အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ား၊ လူမ်ိဳးျခား အဖြဲ႔မ်ားမွ အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ားႏွင့္ သင့္ေလ်ာ္၍ အားလုံးလက္လွမ္းမွီမႈ ရွိေရးတုိ႔ကုိ ေသခ်ာေစရပါမည္။ ထုိသုိ႔ လုပ္ေဆာင္ရာတြင္လည္း သက္ဆုိင္ေသာ အဖြဲ႔အစည္းမ်ားႏွင့္ ေဆြးေႏြးတုိင္ပင္ျခင္းတုိ႔ ျပဳလုပ္သင့္ပါသည္။

(ခ) ဖမ္းဆီးခံရျခင္း သုိ႔မဟုတ္ စစ္ေဆးစီရင္ရန္ ေစာင့္ဆုိင္းေနေသာ အက်ဥ္းသားမ်ား

(အက်ဥ္းသားမ်ားအား ျပဳမႈ ဆက္ဆံျခင္းဆုိင္ရာ အနိမ့္ဆုံးစံခ်ိန္နည္းဥပေဒမ်ားမွ - နည္းဥပေဒ ၈၄ မွ ၉၃တုိ႔အား ထပ္မံျဖည့္စြက္ထားျခင္း ျဖစ္ပါသည္။)

နည်းဥပဒေ - ၅၆

သက်ဆိုင်သော အာဏာပိုင်များအနေဖြင့် အမှုစစ်ဆေးစီရင်ခြင်းမတိုင်မီ အကျဉ်းချထားခြင်းခံရသော အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခံရနိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိနိုင်သည်ဆိုသည်ကို အသိအမှတ်ပြုရပါမည်။ ထိုကဲ့သို့ အချိန်တွင် အမျိုးသမီးများ၏ လုံခြုံရေးကို အာမခံပေးနိုင်သည့် ဆီလျော်သောစီမံချက်များကို မူဝါဒများနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များတွင် ထည့်သွင်းရေးသားရပါမည်။ (အောက်တွင်ဖော်ပြထားသော နည်းဥပဒေ - ၅၈တွင် စစ်ဆေးစီရင်ချက် စောင့်ဆိုင်းနေစဉ် အကျဉ်းချထားခြင်းအစား အခြားနည်းလမ်းများကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်)

III. ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ထားခြင်းမရှိသည့် အပြစ်ကျူးလွန်သူများအတွက် ဆောင်ရွက်မှုများ

နည်းဥပဒေ - ၅၇

အမျိုးသမီးအပြစ်ကျူးလွန်သူများအတွက် သင့်လျော်သော တုံ့ပြန်မှုများ ပေါ်ထွက်လာရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးတို့တွင်

တိုကျိုနည်းဥပဒေသများ၏ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းချက်များအား လမ်းညွှန်ချက်ယူသင့်ပါသည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ၏ ဥပဒေစနစ်အတွင်းတွင် များစွာသော အမျိုးသမီး အပြစ်ကျူးလွန်သူများ၏ မတရားဖိနှိပ်မှု ရာဇဝင်များနှင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုအား ပြုစုစောင့်ရှောက်ရေးတာဝန်များအား ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ မူကွဲဆောင်ရွက်မှုများ၊ အမှုစစ်ဆေးစီရင်ခြင်းမတိုင်မီ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းအစားထိုး နည်းလမ်းများအတွက် ကျား-မနှင့် သင့်လျော်သော ရွေးပိုင်ခွင့်များ ပေါ်ပေါက်လာသင့်ပါသည်။

နည်းဥပဒေ - ၅၈

တိုကျိုနည်းဥပဒေသ - ၂.၃၏ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ အမျိုးသမီး အပြစ်ကျူးလွန်သူများအား ၎င်းတို့၏ နောက်ခံအကြောင်းအရာများနှင့် မိသားစုဆက်နွယ်မှုများအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းမပြုပဲ မိသားစုများ၊ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများမှ ခွဲခြား၍မထားသင့်ပါ။ အပြစ်ကျူးလွန်သော အမျိုးသမီးများအား အုပ်ထိန်းစီမံခြင်းတွင် မူကွဲဆောင်ရွက်မှုများ၊ အမှုစစ်ဆေးစီရင်ခြင်းမတိုင်မီ

လုပ္ထုံးလုပ္နည္းမ်ားႏွင့္ ျပစ္ဒဏ္ခ်မွတ္ျခင္းအစာထုိး
နည္းလမ္းမ်ား ကဲ့သုိ ့ေသာ္ အျခားနည္းလမ္းမ်ားကုိ
သင့္ေလ်ာ္ေသာေနရာႏွင့္ ျဖစ္ႏုိင္ေခ်ရွိေသာ
ေနရာတုိင္းတြင္ အေကာင္အထည္ေဖာ္သင့္ပါသည္။

နည္းဥပေဒ - ၅၉

ေယဘုယ်အားျဖင့္
ဖမ္းဆီးခ်ဳပ္ေႏွာင္ထားျခင္းမရွိပဲ လုံျခဳံမႈ ့ေပးျခင္း -
ဥပမာ - လြတ္လပ္ေသာ အဖြဲ ့မ်ား၊ အစုိးရမဟုတ္ေသာ
အဖြဲ ့အစည္းမ်ားႏွင့္ အျခား လူထုဝန္ေဆာင္မႈ ့လုပ္ငန္းမ်ားမွ
စီမံခန္ ့ခြဲေသာ အေဆာက္အအုံမ်ားတြင္ ထားရွိျခင္းမ်ိဳးကုိ
ထုိလုံျခဳံမႈ ့ လုိအပ္ေနေသာ အမ်ိဳးသမီးမ်ား
ကာကြယ္ေစာင့္ေရွာက္ရန္ အသုံးျပဳသင့္ပါသည္။ အမ်ိဳးသမီး၏
လုံျခဳံေရးအတြက္ ထိန္းသိမ္းေစာင့္ေရွာက္ျခင့္ အပါအဝင္
ယာယီေဆာင္ရြက္ခ်က္မ်ားအား လုိအပ္သည့္အခ်ိန္ႏွင့္
သက္ဆုိင္သည့္ အမ်ိဳးသမီးမ်ားမွ ေတာင္းဆုိသည့္အခ်ိန္မ်ားတြင္သာ
က်င့္သုံးသင့္ပါသည္။ ထုိသုိ ့က်င့္သုံးရာတြင္လည္း
အမႈ ့ကိစၥမ်ားအားလုံးအား တရားေရးႏွင့္ အျခား
အခြင့္အာဏာရွိေသာ အာဏာပုိင္မ်ားကသာ
ၾကီးၾကပ္သင့္ပါသည္။ ထုိကဲ့သုိ ့လုံျခဳံေရးဆုိင္ရာ

ဆောင်ရွက်ချက်များသည် သက်ဆိုင်သောအမျိုးသမီး၏ ဆန္ဒနှင့်
ဆန့်ကျင်ပါက ဆက်လက်ကျင့်သုံးခြင်း မရှိသင့်ပေ။

နည်းဥပဒေ - ၆၀

အမျိုးသမီးအပြစ်ကျူးလွန်သူများအတွက် သင့်လျော်သော
အခြားနည်းလမ်းများကို ဖန်တီးပေးနိုင်ရန် ဆီလျော်သည့်
အရင်းအမြစ်များ ရရှိနိုင်အောင် စီစဉ်ပါမည်။
ထိုသို့ နည်းလမ်းများ ဖန်တီးခြင်းသည်
ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ထားခြင်းမရှိသော
အပြစ်ကျူးလွန်သူများအတွက် ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် အမျိုးသမီးများ
ပြစ်မှုဆိုင်ရာတရားစီရင်ရေးစနစ်တို့ကို ဆက်သွယ်မှုရှိရန်
ကြိုးစားမှုများတွင် ရင်ဆိုင်နေရသော
အများဆုံးသာမာန်ပြဿနာများကို
ဖြေရှင်းရန်တို့ ပူးပေါင်းနိုင်ရန်အတွက် ဖြစ်ပါသည်။
ထိုနည်းလမ်းများထဲတွင် ကုသရေး သင်တန်းများ၊
အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်နှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ
အလွဲသုံးစားမှုခံရသူများအတွက်
နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးခြင်း၊ စိတ်ကျန်းမာရေး
မပြည့်စုံသောသူများအတွက် သင့်လျော်သော
ကုသမှုများနှင့် အလုပ်ခန့်ခြင်း အလားအလာများ

ပုိမုိေကာင္းမြန္လာရန္အတြက္ ပညာေရးႏွင့္
သင္တန္းေပးေရး ပ႐ုိဂရမ္မ်ားပါ၀င္ႏုိင္ပါသည္။
ဤပ႐ုိဂရမ္မ်ားတြင္ ကေလးမ်ားအား
ျပဳစုေစာင့္ေရွာက္ရန္ႏွင့္ အမ်ိဳးသမီးမ်ားအတြက္
သီးသန္႔ ၀န္ေဆာင္မႈ လုပ္ငန္းမ်ားကုိ စီစဥ္ေပးရန္
လုိအပ္ခ်က္မ်ားကုိလည္း ထည့္သြင္းစဥ္းစားသင့္ပါသည္။

နည္းဥပေဒ - ၆၁

အမ်ိဳးသမီးအျပစ္က်ဴးလြန္သူမ်ားအား ျပစ္ဒဏ္ခ်မွတ္ရာတြင္
ျပစ္မႈ ကင္းရွင္းေသာ ေနာက္ခံရာဇ၀င္၊ ျပစ္မႈ အေနျဖင့္
ျပင္းထန္မႈ မရွိျခင္း၊ ျပစ္မႈ လုပ္ေဆာင္မႈ ၏ သဘာ၀ႏွင့္
ဆက္ႏြယ္ေနျခင္း၊ အမ်ိဳးသမီးမ်ား၏
ျပဳစုေစာင့္ေရွာက္ျခင္း တာ၀န္မ်ားႏွင့္
အျခားေနာက္ခံအေၾကာင္းအရာမ်ား စသည့္
ျပစ္ဒဏ္ေလ်ာ့ေပါ့ေစရန္ အခ်က္မ်ားအား
ထည့္သြင္းစဥ္းစားရန္အတြက္ တရား႐ုံးမ်ားအေနျဖင့္
အာဏာရွိသင့္ပါသည္။

နည္းဥပေဒ - ၆၂

အမ်ဳိးသမီးမ်ားသည္ က်ား-မအလုိက္
သတ္မွတ္ျပ႒ာန္းခ်က္မ်ား၊ ထိခုိက္နာက်င္မႈ ႔ဆုိင္ရာႏွင့္
အမ်ဳိးသမီးမ်ားအတြက္ သီးသန္ ႔
မူးယစ္ေဆးဝါးအလြဲသုံးစားမႈ ႔မ်ားအား ကုသေပးေနေသာ
လူထုအသုိင္းအဝုိင္းရွိ ပ႐ုိဂရမ္မ်ားအား လက္လွမ္းမီျခင္႔အား
တုိးတက္သင့္ပါသည္။ ထုိသုိ ႔တုိးတက္ေစျခင္းသည္
ျပစ္မႈ ႔ကာကြယ္ေရးအျပင္ ျပစ္ဒဏ္ခ်မွတ္ျခင္းအစား
အမ်ဳိးမ်ဳိးေသာ အျခားရည္ရြယ္ခ်က္မ်ားအတြက္ ျဖစ္ပါသည္။

၁။ ျပစ္ဒဏ္ခ်မွတ္ၿပီးခ်ိန္ အစီအစဥ္မ်ား

နည္းဥပေဒ - ၆၃

ျပစ္ဒဏ္ကာလမေစ့မီ ကတိခံဝန္ခ်က္ျဖင့္ အက်ဥ္းသားကုိ
လႊတ္ေပးျခင္းအတြက္ ဆုံးျဖတ္ခ်က္မ်ားတြင္
အမ်ဳိးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ား၏
ျပဳစုေစာင့္ေရွာက္ေရးတာဝန္ႏွင့္ ၎တုိ ႔၏
လူမႈ ႔အသုိင္းအဝုိင္းအတြင္းသုိ ႔ျပန္လည္ေပါင္းစည္
းျခင္းအတြက္ တိက်ေသာ လုိအပ္ခ်က္မ်ားကုိ
အေလးထားထည့္သြင္း စဥ္းစားသင့္ပါသည္။

၂။ ကုိယ္ဝန္ေဆာင္အမ်ိဳးသမီးမ်ားႏွင့္ ကေလးသူငယ္မ်ားႏွင့္ အမ်ိဳးသမီးမ်ား

နည္းဥပေဒ - ၆၄

ကုိယ္ဝန္ေဆာင္အမ်ိဳးသမီးမ်ားႏွင့္ ကေလးသူငယ္မ်ားႏွင့္ အမ်ိဳးသမီးမ်ားအတြက္ ဖမ္းဆီးခ်ဳပ္ေႏွာင္ထားျခင္းမရွိေသာ ျပစ္ဒဏ္စီရင္မႈ ႔အား ျဖစ္ႏုိင္ေျခႏွင့္ ဆီေလ်ာ္မႈ ႔ရွိေသာ ေနရာမ်ားတြင္ ပုိ၍ေရြးခ်ယ္သင့္ပါသည္။ က်ဴးလြန္ေသာျပစ္မႈ ႔ႀကီးမားျခင္း သုိ ႔မဟုတ္ ျပင္းထန္ေသာက်ဴးလြန္ျခင္း သုိ ႔မဟုတ္ အမ်ိဳးသမီးသည္ အႏၲရာယ္ျဖစ္ေစသူအေနျဖင့္ ကုိယ္စားျပဳေသာေၾကာင့္ ဖမ္းဆီးခ်ဳပ္ေႏွာင္ျခင္း ျပစ္ဒဏ္စီရင္မႈ ႔အား ထည့္သြင္းစဥ္းစားရာတြင္ ကေလး/ကေလးမ်ား၏ အေကာင္းဆုံးအက်ိဳးကုိ ထည့္သြင္းစဥ္းစားျခင္းမ်ား ျပဳလုပ္ရမည့္အျပင္ ထုိကေလးမ်ားအား ျပဳစုေစာင့္ေရွာက္ရန္အတြက္ သင့္ေလ်ာ္ေသာ ႀကိဳတင္စီစဥ္မႈ ႔မ်ားအား ေသခ်ာစြာ ရွိသင့္ပါသည္။

၃။ လူငယ်အမျိုးသမီး ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူများ

နည်းဥပဒေ - ၆၅

ဥပဒေနှင့် သဘောထားကွဲလွဲမှု ရှိသော ကလေးများအား ပုံစံကျခြင်းအား တတ်နိုင်သမျှ ဝေး အမြင့်ဆုံးရှောင်ကြဉ်သင့်ပါသည်။ လူငယ်အမျိုးသမီး ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူများ၏ ကျား-မပေါ် အခြေခံသည့် ခုခံနိုင်မှု အားနည်းခြင်းဆိုသည့်အချက်အား ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါမည်။

၄။ နိုင်ငံခြားသား လူမျိုးများ

နည်းဥပဒေ - ၆၆

နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် အုပ်စုလိုက်ပြစ်မှု ကျူးလွန်ခြင်းအား ဆန့်ကျင်သည့် ကုလသမဂ္ဂသဘောတူစာချုပ် - ၂၆ အား သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်ရန် အစွမ်းကုန်ကြိုးစားသင့်ပါသည်။ ထို့ပြင် လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များအား တရားမဝင်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းအား ကာကွယ်ခြင်း၊ နှိမ်နင်းခြင်းနှင့် အပြစ်ပေးခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် အုပ်စုလိုက်

ျပစ္မႈ က်ဴးလြန္ျခင္းအား ဆန္႔က်င္သည့္ ကုလသမဂၢသေဘာတူစာခ်ဳပ္ - ၂၇ တို႔မွ ျပ႒ာန္းခ်က္မ်ားအား ျပည့္စုံစြာ အေကာင္အထည္ေဖာ္ရန္ လုိအပ္ပါသည္။ ထုိသုိ႔အေကာင္အထည္ေဖာ္ျခင္းအားျဖင့္ တရားမဝင္ ကူးသန္းေရာင္းဝယ္ျခင္း ခံခဲ့ရေသာ သားေကာင္မ်ားအား အျမင့္ဆုံးကာကြယ္မႈ စီစဥ္ေပးႏုိင္ျခင္းအျပင္၊ ႏုိင္ငံျခားသားအမ်ိဳးသမီး အမ်ားစုအား ဆင့္ပြားမတရားဖိႏွိပ္မႈ မ်ားအား ေရွာင္ၾကဥ္ႏုိင္မည္ ျဖစ္သည္။

IV. သုေတသနျပဳလုပ္ျခင္း၊ အစီအစဥ္ေရးဆြဲျခင္း၊ ျပန္လည္ ဆန္းစစ္ျခင္းႏွင့္ ျပည္သူမ်ား၏ အသိပညာျမွင့္တင္ျခင္း

၁။ သုေတသနျပဳလုပ္ျခင္း၊ အစီအစဥ္ေရးဆြဲျခင္းႏွင့္ ျပန္လည္ ဆန္းစစ္ျခင္း

နည္းဥပေဒ - ၆၇

အမ်ိဳးသမီးမ်ား၏ အျပစ္က်ဴးလြန္မႈ မ်ား၊ အမ်ိဳးသမီးမ်ား ျပစ္မႈ ဆုိင္ရာ တရားစီရင္ေရးစနစ္ႏွင့္ ထိပ္တုိက္ရင္ဆုိင္ျခင္းအား အစပ်ိဳေစသည့္ အေၾကာင္းျပခ်က္မ်ား၊ ဆင့္ပြား ျပစ္မႈ က်ဴးလြန္ျခင္းႏွင့္

ထောင်ဒဏ်များ၏ အမျိုးသမီးများပေါ်တွင် သက်ရောက်မှုများ၊ အမျိုးသမီးများမှ ပြစ်မှု ပြန်လည်ကျူးလွန်ခြင်းအား လျှော့ချနိုင်ရေးအတွက် ရေးဆွဲထားသော ပရိုဂရမ်များ၊ အမျိုးသမီး အပြစ်ကျူးလွန်သူများ၏ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်းသို့ ပြန်လည်ပေါင်းစပ်ခြင်းအတွက် လိုအပ်ချက်များကို တုံ့ပြန်နိုင်ရန်အတွက် ကောင်းမွန်သော အစီအစဉ်များ၊ ပရိုဂရမ်များ ပေါ်ပေါက်ခြင်းနှင့် မူဝါဒများချမှတ်နိုင်ခြင်းတို့အတွက် ပြီးပြည့်စုံ၍ ရလဒ်ကို အခြေခံသည့် သုတေသနလုပ်ငန်း စီစဉ်ရန်နှင့် အထောက်အကူပြုနိုင်ရန်အတွက် ကြိုးပမ်းမှုများ ရှိသင့်ပါသည်။

နည်းဥပဒေ - ၆၈

မိခင်များ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တရားစီရင်ရေးစနစ်နှင့် ရင်ဆိုင်ရခြင်းကြောင့် သက်ရောက်မှုရှိသည့် ကလေးများ၏ အရေအတွက်၊ အထူးသဖြင့် အကျဉ်းထောင်ချခြင်းကြောင့် သက်ရောက်မှုရှိခြင်းနှင့် ဆက်လျဉ်းသည့် သုတေသနလုပ်ငန်း စီစဉ်ရန်နှင့် အထောက်အကူပြုနိုင်ရန်အတွက် ကြိုးပမ်းမှုများ ရှိသင့်ပါသည်။ ထိုသို့ သုတေသန ပြုလုပ်ခြင်းသည် ကလေးများ၏ အကောင်းဆုံးသော

အက်ိဳးေက်းဇူးမ်ားအား ထည့္သြင္းစဥ္းစားထားေသာ မူဝါဒမ်ားခ်မွတ္ေရးႏွင့္ ပ႐ိုဂရမ္မ်ား ေပၚေပါက္ေရးတို႔ တြင္ ပါဝင္ျဖည့္ဆည္းေပးႏိုင္မည္ ျဖစ္သည္။

နည္းဥပေဒ - ၆၉

ျပည္သူ႔လူထုဆီမွ အခါအားေလ်ာ္စြာ ထြက္ေပၚလာသည့္ အမ်ိဳးသမီးမ်ား၏ ျပစ္မႈ က်ဴးလြန္ျခင္း အမူအရာႏွင့္ ဆက္ႏြယ္ေနသည့္ အခ်က္အလက္မ်ား၊ ျပႆနာမ်ားႏွင့္ အလားအလာမ်ားအား ျပန္လည္သုံးသပ္ျခင္းႏွင့္ ဆန္းစစ္ျခင္းမ်ားျပဳလုပ္ႏိုင္ရန္ ႀကိဳးပမ္းမႈ မ်ား ရွိရပါမည္။ ထို႔ အျပင္ အမ်ိဳးသမီးအျပစ္က်ဴးလြန္သူမ်ားႏွင့္ ၎တို႔ ၏ ကေလးသူငယ္မ်ားအေနျဖင့္ လူမႈ အသိုင္းအဝိုင္းအတြင္းသို႔ ျပန္လည္ေပါင္းစပ္ျခင္း လိုအပ္ခ်က္မ်ားကို တုံ႔ ျပန္ႏိုင္ရန္အတြက္လည္း ႀကိဳးပမ္းမႈ မ်ား ရွိသင့္ပါသည္။ ထိုမွသာ အမ်ိဳးသမီးမ်ား ျပစ္မႈ ဆိုင္ရာ တရားစီရင္ေရးစနစ္အား ရင္ဆိုင္ရသည့္အတြက္ ႀကိဳေတြ႔ ရမည့္ ၎တို႔ အေပၚတြင္ အဆိုးျမင္ျခင္းႏွင့္ မေကာင္းေသာ သက္ေရာက္မႈ မ်ားကို ေလ်ာ့နည္းေစမည္ ျဖစ္သည္။

၂။ ျပည္သူမ်ား၏ အသိပညာျမွင့္တင္ျခင္း၊ သတင္းအခ်က္အလက္မ်ား မွ်ေဝျခင္းႏွင့္ သင္တန္းမ်ား

နည္းဥပေဒ ၇၀

(က) အမ်ိဳးသမီးမ်ား လူမႈအသိုင္းအဝိုင္းထဲသို႔ ျပန္လည္ေပါင္းစည္းႏိုင္ရန္ႏွင့္ ၎တို႔၏ ကေလးမ်ားအတြက္ အေကာင္းဆံုးေသာ အက်ိဳးေက်းဇူးမ်ား ထည့္သြင္းစဥ္းစားျခင္းအေနျဖင့္ အမ်ိဳးသမီး ျပစ္မႈဆိုင္ရာ တရားစီရင္ေရး စနစ္ထဲတြင္ ေထာင္ေခ်ာက္ဆင္အဖမ္းခံရျခင္းသို႔ ဦးတည္ေစႏိုင္သည့္ အေၾကာင္းျပခ်က္မ်ားႏွင့္ ထိုကိစၥအား တုံ႔ျပန္ႏိုင္ရန္ ထိေရာက္ေသာနည္းလမ္းမ်ားအား မီဒီယာႏွင့္ ျပည္သူမ်ားအား အသိပညာ ေပးသင့္ပါသည္။

(ခ) ေကာင္းမြန္ေသာ လက္ေတြ႔လုပ္ေဆာင္မႈမ်ားႏွင့္ သုေတသနမ်ားအား အမ်ားသိေစရန္ ထုတ္ျပန္ေၾကာ္ျငာျခင္းႏွင့္ ျဖန္႔ေဝျခင္းတို႔ ရွိရပါမည္။ ထိုသို႔ထုတ္ျပန္ေၾကာ္ျငာျခင္းႏွင့္ ျဖန္႔ေဝျခင္းသည္ အမ်ိဳးသမီးအျပစ္က်ဴးလြန္သူမ်ားအတြက္

အမ်ိဳးသမီးမ်ားႏွင့္ ၎တို႔၏ ကေလးမ်ားအား ျပစ္မႈ ဆိုင္ရာ
တရားစီရင္မႈ မွ တုံ႔ ျပန္ခ်က္မ်ား၏
ရလဒ္မ်ားပိုမိုေကာင္းမြန္ေစရန္ႏွင့္ တရားမွ်တမႈ မ်ား
ပိုမိုတိုးတက္လာေစရန္ ရည္ရြယ္ပါသည္။

(ဂ) အမ်ိဳးသမီးအက်ဥ္းသားမ်ားႏွင့္ အျပစ္က်ဴးလြန္သူမ်ားႏွင့္
သက္ဆိုင္ေသာ ကိစၥရပ္မ်ားႏွင့္ ပတ္သက္၍ မီဒီယာ၊
ျပည္သူလူထုႏွင့္ တာ၀န္ရွိသူမ်ားကို ေသခ်ာေသာ
သတင္းအခ်က္အလက္မ်ား ပုံမွန္ ေပးအပ္သင့္ပါသည္။
ထိုသတင္းအခ်က္အလက္မ်ားတြင္ ကိစၥရပ္မ်ားႏွင့္ ဆက္လ်ဥ္းေသာ
နည္းဥပေဒမ်ားႏွင့္ အေကာင္အထည္ေဖာ္မႈ မ်ား
ပါ၀င္သင့္ပါသည္။

(ဃ) သက္ဆိုင္ေသာ ျပစ္မႈ ဆိုင္ရာ တရားစီရင္မႈ မွ
အရာရွိမ်ားအတြက္ လက္ရွိက်င့္သုံးေနေသာ နည္းဥပေဒမ်ားႏွင့္
သုေတသနမွ ရလဒ္မ်ားေပၚတြင္ သင္တန္းပ႐ိုဂရမ္မ်ား
ေပၚထြက္ျခင္းႏွင့္ အေကာင္အထည္ေဖာ္မႈ မ်ား
ရွိသင့္ပါသည္။ ထိုမွသာ ၎တို႔၏ အသိပညာမ်ား
တိုးတက္လာ၍ က်င့္သုံးေနေသာ ျပ႒ာန္းခ်က္မ်ားကို
တုံ႔ ျပန္ႏိုင္မႈ မ်ား ႏိုးၾကားလာေစပါမည္။

Thailand Institute of Justice

affiliated with the United Nations